

**T.C.**  
**AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ**  
**EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**  
**EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI**  
**EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM**  
**TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**ANAOKULUNUN ÖĞRENCİ VELİLERİNDE İFADE ETTİĞİ**  
**ANLAMIN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Emine ŞAHİN

Antalya

2019



**T.C.**  
**AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ**  
**EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**  
**EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI**  
**EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM**

**ANAOKULUNUN ÖĞRENCİ VELİLERİNDE İFADE ETTİĞİ**  
**ANLAMIN İNCELENMESİ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**Emine ŞAHİN**

**Tez Danışmanı**  
**Prof. Dr. Erdoğan KÖSE**

**Antalya, 2019**

## DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı dűsecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakalardan gösterilenlerden olduğunu ve bu eserleri her kullanımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitű tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tűm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

  
Emine şAHİN

**AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ**  
**EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE**

Emine ŞAHİN'in bu çalışması 30/07/2019 tarihinde jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Tezli Yüksek Lisans Programında **Yüksek Lisans Tezi** olarak oy birliği/~~oy çokluğu~~ ile kabul edilmiştir.

**İmza**

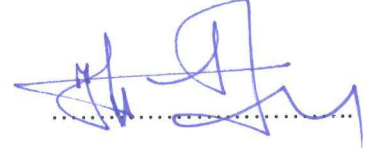
Başkan: Prof. Dr. Hasan Hüseyin ÖZKAN

(Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü).....



Üye: Doç. Dr. Harun ŞAHİN

(Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü)



Danışman: Prof. Dr. Erdoğan KÖSE

(Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü)



**YÜKSEK LİSANS TEZİNİN ADI: ANAOKULUNUN ÖĞRENCİ VELİLERİNDE İFADE ETTİĞİ ANLAMIN İNCELENMESİ**

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun ..... tarihli ve ..... sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

  
**Doç. Dr. Ramazan KARATAŞ**

**Enstitü Müdürü**

## TEŞEKKÜR

Hazırladığım tez çalışmam boyunca beni destekleyen ve bana her zaman yol gösteren değerli tez danışmanım Prof. Dr. Erdoğan Köse'ye, üniversite öğrenim hayatım boyunca fikirleriyle destek olan Prof. Dr. Günseli Orhon, Dr. Öğr. Üyesi Nuray Gedik hocalarıma, araştırmaya katkı sağlayan öğrenci velilerine en içten teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Bu hayatta her konuda her zaman yanımda olan, çalışkanlıklarıyla kendilerini örnek aldığım en büyük destekçilerim canım annem Hörü Şahin'e, canım babam Mustafa Şahin'e minnet ve şükranlarımı; farklı fikir ve önerileri ile bana her zaman ışık tutarak destek olan Fatih-Ümmügülsüm Şahin'e, Alper-Nurcan Kahrıman'a, kardeşim Ali Şahin'e, desteğini her zaman gösteren çok kıymetli eşim Şaban Yavuz'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Emine Şahin

## ÖZET

### ANAOKULUNUN ÖĞRENCİ VELİLERİNDE İFADE ETTİĞİ ANLAMIN İNCELENMESİ

ŞAHİN, Emine

Yüksek Lisans, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Erdoğan KÖSE

Temmuz 2019, 83 sayfa

Okul öncesi eğitim kurumları eğitim sürecinin ilk halkasını oluşturmakta ve çocukların okul algılarını belirlemede önemli bir rol oynamaktadır. Çeşitli gelişim alanları açısından kritik görülen bu dönemin paydaşlarda yarattığı olguların bilinmesi gereklidir. Bu çalışmanın amacı velilerin anaokulu hakkında görüşlerini belirlemek, anaokulunun gerekliliği, öğretmen tercihi ve gelişim alanlarına olan katkısı hakkında inceleme yapmak, anaokulu-kreş ve anaokulu-ilkokul arasındaki bağlantıları ortaya koyarak konuya derinlik katmaktır. Velilerin kendi yaşantı ve deneyimlerine dayalı olarak anaokuluna ilişkin anlamlar incelenmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) yaklaşımı ile desenlenen araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Gaziantep'te çocukları devlet anaokullarında öğrenim gören gönüllülük esasına göre belirlenmiş 20 veli oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme tekniği kullanılarak belirlenmiştir. Velilerle yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmada çıkan sonuçlara göre velilerin tamamı okul öncesi eğitimi gerekli görmekte ve çeşitli gelişim alanları açısından çocuklarında değişim meydana geldiğini dile getirmektedir. Araştırmada velilerin anaokulundan beklentilerinin karşılandığı, ekonomik ve akademik faaliyetler sebebiyle kreş yerine anaokulu tercihinin ön planda olduğu görülmüştür. Velilerin anaokulunu ikinci bir yuva olarak görme sebebiyle buradaki eğitimin kadın öğretmen tarafından verilmesi yönünde görüş belirtmesine karşılık ilkokulda ise aynı velilerin akademik faaliyetlerin artışı nedeniyle yansız veya erkek öğretmen yönünde görüş belirttiği ortaya konmuştur. Araştırmanın son aşamasında anaokulu ismine yönelik genel memnuniyetin iyi olduğu ancak alternatif isimler yer alabileceği de dile getirilmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** Okul Öncesi Eğitim, Anaokulu Algı, Veli Görüşü, Nitel Çalışma, Olgu Bilim

## **ABSTRACT**

### **INVESTIGATION OF THE PRESCHOOL EXPRESSED IN STUDENTS' PARENTS**

ŞAHİN, Emine

Master Of Science, Department of Curriculum and Instruction

Thesis Advisor: Prof. Dr. Erdoğan KÖSE

July 2019, 83 pages

Preschool education institutions constitute the first step in the education process and play an important role in determining the school perceptions of children. It is necessary to know the facts created by the stakeholders in this period which is considered critical in terms of various development areas. The aim of this study is to determine the views of the parents about the kindergarten, to examine the necessity of the kindergarten, the choice of teachers and their contribution to the development areas, to add depth to the subject by revealing the connections between the kindergarten-nursery and kindergarten-primary school. The meaning of the kindergarten was examined based on the parents' own lives and experiences. A semi-structured interview form was used as a data collection tool in the study which was designed with the phenomenology design of the qualitative research methods. The study group consisted of 20 volunteer parents whose children were studying in state preschools in Gaziantep province. Convenience sampling technique of the purposeful sampling methods was used to determine the research group. The data obtained from the interviews with the parents were analysed by content analysis method. According to the results of the study, all of the parents considered preschool education as necessary and they stated that children went into a change in terms of various development areas (cognitive-self-care-motor skills-linguistic-social-emotional) after the preschool education. In the study, it was seen that the expectations of the parents from the kindergarten were met and the preference of kindergarten instead of the nursery was at the forefront because of economic and academic activities. Although the parents stated that education in the kindergarten should be given by female teachers since they regarded it as a second home, they were either neutral or support male teachers in the primary school because of the increase in academic activities. At the last stage of the research, it was stated that the general satisfaction of the kindergarten name was good but alternative names could take place.



**Keywords:** *preschool education, kindergarten perception, parents' opinion, qualitative research, phenomenology*



## İÇİNDEKİLER

	Sayfa
TEŞEKKÜR .....	i
ÖZET .....	ii
ABSTRACT .....	iv
İÇİNDEKİLER .....	v
TABLolar LİSTESİ .....	ix
KISALTMALAR LİSTESİ .....	x

### BÖLÜM I

#### GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	2
1.2. Problem Cümlesi.....	3
1.2.1. Alt Problemler.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi .....	4
1.4. Varsayımlar.....	5
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	6
1.6. Tanımlar.....	6

### BÖLÜM II

#### KURAMSAL TEMEL VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.Okul Öncesi Eğitim .....	7
2.1.1. Tanımı .....	7
2.1.2. Önemi .....	8
2.1.3. Amaçları .....	9
2.1.4. Temel İlkeleri .....	11
2.1.5. Okul Öncesi Eğitim Kurumları .....	12

2.1.5.1.Kreşler.....	12
2.1.5.2.Yuvalar.....	12
2.1.5.3.Anaokulları.....	12
2.1.5.4.Anasınıfları.....	13
2.1.5.5. Gündüz Bakım Evleri.....	13
2.2.Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin Tarihsel Gelişimi.....	13
2.2.1.Cumhuriyet Öncesi Dönem.....	13
2.2.1.1. Kısmen Anaokulu İşlevini Yerine Getiren Kurumlar.....	14
2.2.1.1.1.Sıbyan Mektepleri.....	14
2.2.1.1.2.Islahhaneler.....	14
2.2.1.1.3.Darüleytam.....	15
2.2.1.2. Anaokullarının Kurulması ve Gelişmesi.....	15
2.2.2.Cumhuriyet Dönemi.....	17
2.2.2.1. Kalkınma Planlarında Okul Öncesi Eğitim.....	18
2.2.2.2. Türkiye’de Çeşitli Kanunlarda Okul Öncesi Eğitim.....	19
2.2.2.3. Okul Öncesi Eğitimin Mevcut Durumu.....	19
2.3.Türkiye’de Okul Öncesi Eğitime Öğretmen Yetiştirme.....	20
2.3.1.Okul Öncesi Öğretmeninin Genel Yeterlilikleri.....	20
2.3.2.Okul Öncesi Öğretmeninin Özel Alan Yeterlilikleri.....	21
2.3.3. Türkiye’de Okul Öncesi Öğretmeni Yetiştirme.....	22
2.4.Okul Öncesi Eğitimde Temel Becerilerin ve Sosyal Davranışların Kazandırılması.....	23
2.4.1. Psikomotor Becerilerin Kazandırılması.....	23
2.4.2. Bilişsel Becerilerin Kazandırılması.....	24
2.4.3.Dil Becerilerinin Kazandırılması.....	24
2.4.4.Sosyal-Duygusal Becerilerinin Kazandırılması.....	25
2.4.5. Öz Bakım Becerilerinin Kazandırılması.....	25
2.5. YurtiçindeYapılan araştırmalar.....	25
2.6. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar.....	27

## BÖLÜM III

### YÖNTEM

3.1.Araştırma Modeli .....	28
3.2.Çalışma Grubu .....	28
3.3.Veri Toplama Araçları .....	30
3.4.Verilerin Toplanması .....	31
3.5.Verilerin Analizi .....	31

## BÖLÜM IV

### BULGULAR

4.1. Velilerin Okul Öncesi Eğitim Gerekliliğine İlişkin Görüşleri .....	34
4.2. Velilerin Okul Öncesi Eğitimin Gelişim Alanlarına İlişkin Görüşleri .....	36
4.2.1. Bilişsel Gelişime Yönelik Görüşler .....	39
4.2.2. Öz Bakım Gelişime Yönelik Görüşler .....	39
4.2.3. Motor Gelişime Yönelik Görüşler .....	40
4.2.4. Dilsel Gelişime Yönelik Görüşler .....	40
4.2.5. Sosyal-Duygusal Gelişime Yönelik Görüşler .....	41
4.3. Velilerin Okul Öncesi Eğitimde Beklentilerinin Karşılanıp Karşılanmadığına İlişkin Görüşleri .....	41
4.4. Velilerin Kreş ve Anaokuluna İlişkin Görüşleri .....	43
4.4.1. Anaokuluna Yönelik Algılar .....	45
4.4.2. Kreşe Yönelik Algılar .....	46
4.5. Velilerin Okul Öncesi Eğitimde Kreş-Anaokulu Arasındaki Tercihleri .....	47
4.6. Velilerin Okul Öncesinde Eğitimde Cinsiyete İlişkin İlişkin Görüşleri .....	48
4.7. Velilerin İlkokulda Cinsiyete İlişkin İlişkin Görüşleri .....	51
4.8. Velilerin Kreş ve Anaokuluna İlişkin Görüşleri .....	52
4.9. Velilerin Anaokulu İsmine İlişkin Görüşleri .....	55
4.10. Velilerin Anaokulu ve Okul Öncesi İsmine İlişkin Görüşleri .....	57

## BÖLÜM V

### SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5. 1. Sonuç ve Tartışma .....	59
5. 2. Öneriler .....	64
5.2.1. Araştırmacılar İçin Öneriler .....	64
5.2.2. Veliler İçin Öneriler .....	64
5.2.3. Kurumlar İçin Öneriler .....	65
<b>KAYNAKÇA .....</b>	<b>66</b>
<b>EKLER .....</b>	<b>72</b>
Ek-1 Araştırmacı Görüşme Formu.....	72
<b>ÖZGEÇMİŞ .....</b>	<b>73</b>
<b>İNTİHAL RAPORU</b>	

## TABLULAR LİSTESİ

	Sayfa
<b>Tablo 1.</b> Çalışma grubuna ait demografik bilgiler.....	29
<b>Tablo 2.</b> Okul öncesi eğitimin gerekliliğine yönelik kodlar ve temalar.....	34
<b>Tablo 3.</b> Okul öncesi eğitimin hangi gelişim alanlarına katkı yaptığına yönelik kodlar ve temalar.....	37
<b>Tablo 4.</b> Beklentilerin karşılanmasına yönelik temalar ve kodlar.....	41
<b>Tablo 5.</b> Kreş ve anaokulu algılarına yönelik temalar ve kodlar.....	44
<b>Tablo 6.</b> Velilerin okul öncesi eğitimdeki kurum tercihleri.....	47
<b>Tablo 7.</b> Okul öncesi eğitimde öğretmenin cinsiyet tercihine ilişkin temalar ve kodlar.....	48
<b>Tablo 8.</b> İlkokulda öğretmenin cinsiyet tercihine ilişkin temalar ve kodlar.....	51
<b>Tablo 9.</b> Anaokulu ve ilkokul ilişkisine yönelik temalar ve kodlar.....	53
<b>Tablo 10.</b> Velilerin anaokulu ismine ilişkin temalar ve kodlar.....	55
<b>Tablo 11.</b> Anaokulu ve Okul Öncesine Yönelik İfadeler ve Betimseller.....	58

## KISALTMALAR

**AB.:** Avrupa Birliği

**ED. :** Editör

**ÇEV.:** Çeviri

**MEB.:** Milli Eğitim Bakanlığı

**OECD.:** Ekonomik İşbirliği e Kalkınma Örgütü



# BÖLÜM I

## GİRİŞ

Eğitim, kişinin zihni, bedeni, duygusal ve toplumsal yeteneklerinin en uygun şekilde geliştirilmesi için ona yeni yetenekler, davranışlar ve bilgiler kazandırılması çalışmalarıdır (Akyüz, 2015). Genel olarak baktığımızda eğitim, bir kişinin duygusal, bedensel, bilişsel olarak var olan yeteneklerini koyulan amaçlar yönünde geliştirmesidir. Bilgi edinmek, davranışın geliştirilmesi için yapılan etkinliklerin eğitimin içerisinde yer aldığını görmekteyiz.

Formal eğitim, belli bir müfredat, plan dâhilinde, belli kuralları olan bir ortamda belirli kurallar ve belirli yöntemler yönünde verilen eğitimidir. Yani formal eğitim planlı, amaçlı, belirli çerçeveler dâhilinde yapılan eğitimidir. Okullarda verilen eğitimi buna örnek olarak verebiliriz. Formal eğitim profesyonel kişiler tarafından verilir. Formal eğitim kendi içinde yaygın eğitim ve örgün eğitim olarak ikiye ayrılmaktadır (Demirel, 2015).

Örgün eğitim sistemine katılmamış, örgün eğitim sisteminin belli bir basamağında bulunan ya da bu basamaktan ayrılmış, bitirmiş kişilere; ilgi, istek ve yetenekleri ölçüsünde ekonomik, toplumsal, kültürel gelişmelerini geliştirici özellikte farklı zaman ve seviyelerde yaşam boyunca yapılan eğitim, öğretim faaliyetlerinin tamamıdır. Bireylerin ihtiyaçlarına göre şekillenen yaygın eğitimin insanın hayatı boyunca sürekli öğrenmesini teşvik ettiğini sağladığını görmekteyiz. Gönüllü katılımın gerektirdiğini gördüğümüz yaygın eğitimin bireyde öğrenme isteğinin var olduğunu ortaya çıkarır. Örgün eğitim, belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, amaca göre hazırlanmış programlarla okul çatısı altında yapılan düzenli eğitimidir. Örgün eğitim, okul öncesinden yükseköğretim kurumlarına kadar olan eğitim kurumlarını kapsamaktadır.

İnformal eğitim, bir planı olmayan kendi kendine gelişen, herhangi bir yapılandırmaya maruz kalmamış bu yüzden de sonuçları ve ne öğrenileceği öngörülemeyen eğitimlerdir. Kişilerin çevrelerinden ya da kendileri deneyimleyerek elde ettikleri bilgileri kazanma sürecidir. Yani informal eğitim, planlı olmayan önceden belirlenmiş bir amacı olmayan her ortamda (evde, sokakta... vs) yapılabilen eğitimidir (Demirel, 2015). Bu tanıma baktığımızda informal eğitimin bize her zaman her yerde olabileceğini göstermektedir. Öğrenme ortamını kısıtlayıcı bir durum söz konusu olmadığından bireylere çeşitli öğrenme fırsatları sunmaktadır. Bireyin birçok farklı kişiden bilgi sahibi olacağı eğitimin geniş yelpazesi olduğunu ortaya koymaktadır.



Bu bölümde araştırmanın problem durumu, problem cümleleri, önemi, sınırlılıkları, varsayımları ve tanımlardan bahsedilmiştir. Araştırmanın yapılmasına etken olan problem durumu açıklanmış, araştırılmak istenen problem cümlesi ve alt problem cümleleri bu duruma göre belirlenmiştir. Araştırmayı önemli olmasını sağlayan durum açıklanmış, araştırmada yer alan tanımlar açıklanıp, sınırlayıcı etkenler ile kabul edilen durumlar belirtilerek sınırlayıcı etkenler belirtilmiştir.

## 1.1. Problem Durumu

Okul öncesi eğitim; doğum anından başlayıp zorunlu eğitim çağına kadar olan süreçte, çocukların gelişim özellikleri, bireysel özellikleri, yeteneklerine dikkat edilerek tüm gelişim alanlarının (fiziksel, duygusal, dil, sosyal ve zihinsel) gelişimlerinin farklı çevre uyarıcılarıyla desteklendiği, yaratıcı yönlerinin keşfedildiği, ebeveyn ve eğitimcilerin aktif olduğu sistemli eğitim sürecidir (Yılmaz, 2003). Eğitim programı; çocuğun yaşına ve gelişim özelliklerine göre sergilemesi beklenen fiziksel, zihinsel, duygusal ve toplumsal davranışları elde etmesi için tüm eğitsel yaşantısının programıdır. Bu program, okul öncesi eğitim kurumlarına dahil olan çocukların motor, sosyal-duygusal, dil ve bilişsel gelişimlerinin desteklenmesini, öz bakım becerilerinin kazandırılmasını ve ilköğretime hazırbulunuşluklarının sağlanmasını amaçlamaktadır (MEB, 2006).

Okul öncesi eğitim, çocuğun doğduğu andan temel eğitime başladığı ana kadar geçen yılları içine alan ve çocukların ilerdeki hayatlarında önemli rol oynayan bedensel, zihinsel, psikomotor, dil ve sosyal duygusal yani tüm gelişimlerinin yüksek ölçüde tamamlandığı, ailelerde ve kurumlarda verilen eğitim sayesinde kişiliğin şekillendiği gelişim ve eğitim süreci olarak tanımlanır (Aral, 2002). Bireylerin sağlıklı bir kişilik yapısı edinmelerinde, uyumlu ve üretken özellikte olmalarında okul öncesi eğitim almalarının büyük desteği bulunur.

Okul öncesi eğitime yönelik olarak uzmanlar tarafından yapılan çeşitli tanımlara bakıldığında okul öncesi eğitim; çocukların gelişim özellikleri, bireysel farklılıkları ve yeteneklerinin göz önünde tutularak doğru bir şekilde zihinsel, duygusal, sosyal bakımdan gelişimlerinin sağlandığı, yaratıcı düşünce yönünün keşfedildiği, olumlu kişilik temellerinin atıldığı, çocukların özgüven duymalarının temin edildiği eğitim türüdür (Zembat, 1992: 11).

*XIV. Milli Eğitim Şurası'nda okul öncesi eğitimin tanımı ve kapsamı şu şekilde ifade edilmiştir: "Okul öncesi eğitimi, 0-72 ay grubundaki çocukların gelişim düzeylerine ve bireysel özelliklerine uygun, zengin uyarıcı ve çevre imkânları sağlayan,onların bedensel, zihinsel,*

*duygusal ve sosyal yönden gelişmelerini destekleyen, kendilerini toplumun kültürel değerleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren ve ilköğretime hazırlayan, temel eğitimin bütünlüğü içerisinde yer alan bir eğitim sürecidir” ( MEB, 1993: 3).*

Oğuzkan ve Oral’a (1997: 2) göre okul öncesi eğitim; doğum anından ilkokulun başlamasına kadar olan çocukluk yıllarını kapsayan; okul öncesindeki çocukların bireysel özelliklerine ve gelişimsel seviyelerine uygun, farklı uyarıcı çevre imkanlarını temin eden; çocukların tüm gelişmelerini toplumun kültürel değerleri ve özellikleri çerçevesinde, en iyi şekilde tayin eden eğitim sürecidir. Aral, Kandır ve Can Yaşar’a göre (2000: 15) okul öncesi eğitim; çocuğun dünyaya gözlerini açtığı andan ilkokula başladığı zamana kadar olan yılları içine alan ve çocukların iledeki hayatlarında önemli yeri olan, fiziksel, psikomotor, sosyal-duygusal, bilişsel ve dil gelişimlerinin tamamına yakınının tamamlandığı, verilen eğitimle kişiliğin şekil aldığı gelişim ve eğitim sürecinin birlikte olmasıdır. Yılmaz (2003: 14) okul öncesi eğitimi, “0–72 aylık çocukların, tüm gelişimlerini, toplumun kültürel değerleri doğrultusunda yönlendiren; duygularının gelişimini ve algılama gücünü artırarak akıl yürütme sürecinde ona yardımcı olan ve yaratıcılığını geliştiren; kendini ifade etme ve öz denetim becerilerini kazanmasını sağlayan, planlı bir eğitim süreci” olarak tarif etmektedir. Tuğrul (2006) ise okul öncesi eğitimi; 0–6 yaşlar arasında çocuğun çok boyutlu gelişimini destekleyerek, yaşam boyu devam edecek öğrenme sürecinin temellerinin atıldığı, planlı bir eğitim süreci olarak tanımlamaktadır.

Tanımlara bakıldığında okul öncesi eğitime dönük kayı noktaların; çocukların bedensel, psikomotor, sosyal-duygusal, zihinsel ve dil gelişimleri ile kişisel farklılıklarına uyan, çocuklara çeşitli uyarıcı çevre imkânları elde eden ve çocukları kültürel değerlerine yönlendiren, ilerdeki aşamalar için temel oluşturan bir eğitim süreci olduğu izlenmektedir. Çocukları okul öncesi eğitime devam eden velilerin okul öncesi eğitimin işlevinin tam olarak ne olduğu konusunda eksiklikleri olduğu tespit edilmiştir.

## **1.2. Problem Cümlesi**

Bu araştırmanın temel problemi, velilerin okul öncesi eğitim ile ilgili düşüncelerini ortaya koymak, velilerde anaokulu isminin uyandırdığı anlamı tespit etmek ve bununla ilgili velilerin önerilerini incelemektir.

### 1.2.1. Alt Problemler

1. Velilerin okul öncesi eğitimin gerekliliğine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Velilerin okul öncesi eğitimin gelişim alanlarına olan katkısına yönelik düşünceleri nelerdir?
3. Okul öncesi eğitimde velilerin beklentileri nelerdir?
4. Velilerin kreş ve anaokulu algılarına yönelik görüşleri nelerdir?
5. Velilerin kreş ve anaokulu tercih dağılımları nasıldır?
6. Velilerin okul öncesi eğitimde öğretmenin cinsiyetine ilişkin görüşleri nelerdir?
7. Velilerin ilkokulda öğretmenin cinsiyetine ilişkin görüşleri nelerdir?
8. Velilerin anaokulu ve ilkokul ilişkisi bağlamında düşünceleri nelerdir?
9. Velilerin anaokulu ismine yönelik görüş ve önerileri nelerdir?
10. Velilerin anaokulu ve okul öncesi eğitim ismine yönelik tercih dağılımları nasıldır?

### 1.3. Araştırmanın Önemi

Okul öncesi eğitim; “çocukların gelişim özellikleri, bireysel farklılıkları ve yeteneklerinin göz önünde bulundurularak sağlıklı bir şekilde fiziksel, duygusal, sosyal ve zihinsel yönden gelişimlerinin sağlandığı, yaratıcı yönlerinin ortaya çıkarıldığı, olumlu kişilik temellerinin atıldığı, çocukların kendilerine güven duymalarının sağlandığı bir eğitim şeklidir” (Zembat, 1992).

‘Örgün eğitimin bir parçası olan okulöncesi eğitim, çocuğun doğduğu günden temeleğitime başladığı güne kadar geçen yılları kapsayan çocukların daha sonraki yaşamlarında önemli görevler oynayan; fiziksel, psikomotor, sosyal-duygusal, bilişsel ve dil gelişimlerinin tamamına yakınının tamamlandığı, ailelerde ve kurumlarda verilen eğitimle kişiliğin şekillendiği gelişim ve eğitim süreci olarak tanımlanabilir’ (Aral, Kandır ve Yasar, 2000).

Çocukların sağlam bir kişilik yapısına sahip olmalarında, üretken olmalarında okul öncesi eğitim almış olmalarının önemi çok büyüktür. Çağımızın getirdiği beklentilerin ilk başında iyi bir eğitim almak yerini almıştır. Anne, baba ve çocukların meydana getirdiği toplumun en küçük ögesi ve toplumun temel taşı ailenin okul öncesi eğitimdeki yeri çok önemlidir. Çocuk, anne ve babasından getirdiği genetik özellikler ile dünyaya gelmekte ve temel becerileri ailesi tarafından kazanmaktadır. Çocuğun eğitimi anne karnında başlayarak anne babanın eğitime katılması ile

devam eder. Bundan dolayı ailenin en önemli görevi, çocuğun gelişiminin ve alacağı eğitiminin en iyi şekilde tamamlamasını sağlamaktır. Tüm bunlara baktığımızda aile çocuğu geleceğe hazırlayan en önemli kurumdur. Aileden sonra ise çocuğu geleceğe hazırlayan en önemli ikinci kurum okul öncesi eğitim kurumlarıdır. Çocuk için okul ve ailenin işbirliği son derece önem arz etmektedir. Ailelerin okula olan bakış açıları, çocuklarının okul hayatındaki gelişimlerini son derece etkilemektedir.

Genel olarak baktığımız zaman, geçmiş yıllarda olduğu gibi okul öncesi eğitim kurumlarını bir bakım yeri olarak gören ebeveynler hala devam etmektedir. Yapılan araştırmalara bakıldığında bu algının oluşmasında ebeveynlerin okul öncesi eğitim hakkında yeteri kadar bilgi sahibi olmadıkları düşünülmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bağımsız anaokullarında öğrenci velilerinin okul öncesi eğitim alan çocukların okul sürecini eğitim odaklı değil bakım odaklı gördükleri düşünülmektedir. Bunun sebebinin ise anaokulu isminin ana (esas) okul olarak değil anne okulu olarak kabul görülmesinden dolayı olduğu düşünülmektedir. Bu çalışma ile belirtilen sorunları tespit etmek ve anaokulu ismi yerine alternatif olarak isim tespit etmeyi amaçlamak için bu çalışma amaçlanmıştır. Taranan bilimsel çalışmalar içerisinde okul öncesi eğitimi bölümlerindeki çalışmalarda ülkemizde anaokulu isminin öğrenci velilerinde ifade ettiği anlam ve anaokulu ismi yerine önerilebilecek bir isim araştırması ile ilgili bir çalışmaya rastlanamamıştır. Bu açıdan bakıldığında bu çalışmanın alandaki önemli bir boşluğolduracağı düşünülmektedir. Bu araştırmadan elde edilen sonuçların, velilerin okul öncesi eğitim ile ilgili düşüncelerini ortaya koyacağı, velilerde anaokulu isminin uyandırdığı anlamı tespit edeceği dolayısıyla anaokulu ismi yerine alternatif isim önerilerini bulmaya katkı sağlayacaktır.

#### **1.4. Varsayımlar**

Bu çalışmada;

1. Ulaşılan literatürün yeterli olduğu,
2. Görüşme formunun veri toplamada yeterli olduğu,
3. Örneklem grubunun evreni temsil etmede yeterli olduğu,
4. Katılımcıların sorulan sorulara içtenlikle ve yansız olarak cevap verdikleri varsayılmıştır.

## 1.5. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma Gaziantep ilindeki MEB'e bağlı bağımsız devlet anaokullarında kayıtları bulunan çocukların 20 velisinin görüşleri ile sınırlıdır.
2. Araştırma, yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen bilgilerle sınırlıdır.

## 1.6. Tanımlar

**Okul Öncesi Eğitim:** Okul öncesi eğitimi, 0 – 6 yaş arası çocukların gelişim özelliklerine ve bireysel özelliklerine uygun, zengin ve uyarıcı bir çevre sunarak onların zihinsel, sosyal, bedensel ve duygusal yönlerini destekleyen, kendilerini toplumun kültürel değerleri doğrultusunda yönlendiren ve ilköğretime hazırlayan bir eğitim süreci ve zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş çocukların bedensel, zihinsel ve sosyal gelişimini planlanmış bir ortam içinde sağlayan ve onları ilköğretime hazırlayan bir eğitim kademesidir (Erden, 1998).

**Erken Çocukluk Eğitimi:** Çocuğun doğduğu günden temel eğitime başladığı güne kadar geçen yılları kapsayan ve çocukların ilerdeki yaşamlarında önemli etkisi olan fiziksel, psikomotor, sosyal ve duygusal, bilişsel ve dil gelişimlerinin tamamına yakınının şekil aldığı, ailelerde ve kurumlarda verilen eğitim sürecine erken çocukluk eğitimi denir (Yılmaz, 2003).

**Yuva:** Korunmaya muhtaç çocukların bakımıyla görevli, çocukların bedensel, eğitsel, psiko-sosyal gelişmelerini sağlamayı amaç edinen kurumlara denir (Şenocak, 2005).

**Anaokulu:** 3-6 yaş çocuklarının gelişim alanlarını geliştirmeye yönelik eğitim veren kurumlar (MEB, 2006).

**Kreş:** Hizmet karşılığı ücret alan 0-3 yaş arasına hizmet veren yatılı olmayan sosyal hizmet kurumuna denir (Oktay, 1999).

**Gündüz bakımevi:** Hizmet karşılığı ücret alan 3-6 yaş arasına hizmet veren yatılı olmayan sosyal hizmet kurumuna denir (Oktay, 1999).

## BÖLÜM 2

### KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmacı tarafından alanyazın çalışması yapılmıştır. Araştırmanın amacına uygun konular ayrı başlıklar halinde belirtilmiştir. Daha önce diğer araştırmacılar tarafından yurt içinde ve yurt dışında yapılmış olan benzer çalışmalara yer verilmiştir.

#### 2.1. Okul Öncesi Eğitim

##### 2.1.1. Tanımı

“Erken Çocukluk Eğitimi” olarak da nitelendirilen okulöncesi eğitim, çocuğun doğduğu andan ilköğretime gittiği ana kadar geçirmiş olduğu 0-6 yaş grubunu kapsayan ve çocukların tüm gelişim alanlarını, toplumun sahip olduğu kültürel değerleri yönünde gerçekleştirmeye uğraşan, duyguların gelişimini ve algılama gücünü geliştirerek akıl yürütme sürecinde çocuklara yardım eden ve çocukların yaratıcılığını geliştiren; çocukların milli, manevi, ahlaki, kültürel ve insani değerlere bağlılığını sağlayan; kendisini ifade edebilmesine, öz denetimlerini yapabilmelerine ve özerklik kazanmalarına imkân veren, sistemli bir eğitim sürecidir (Yılmaz, 2003; OÖEGM, 2006).

Okul öncesi eğitim; “genel olarak 0–6 yaş arası çocukların gelişim özelliklerine ve bireysel özelliklerine uygun, zengin ve uyarıcı bir çevre sunarak onların zihinsel, sosyal, bedensel ve duygusal yönlerini destekleyen, kendilerini toplumun kültürel değerleri doğrultusunda yönlendiren ve ilköğretime hazırlayan bir eğitim süreci ve zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş çocukların bedensel, zihinsel ve sosyal gelişimini planlanmış bir ortam içinde sağlayan ve onları ilköğretime hazırlayan bir eğitim kademesidir” (Erden, 1998: 212- 213).

Okul öncesi eğitim; “doğumdan ilkokula kadar olan çocukluk yıllarını içine alan, bu yaş çocuklarının bireysel özelliklerini ve gelişimsel seviyelerine uygun zengin uyarıcı çevre olanaklarını temin eden, onların tüm gelişimlerini toplumun kültürel değerleri ve özellikleri çerçevesinde en iyi biçimde yönlendiren bir eğitim sürecidir” (Poyraz ve Dere, 2001).

Doğumu izleyen ilk yıllar insan kişiliğinin de temellendiği yıllar olması bakımından çocuğun bu dönemde gözlemlenmesi, ihtiyaçlarının uygun olan eğitim ortamında giderilmesi, çocuğun ilk eğitiminde olmazsa olmaz bir yaklaşımdır. İhtiyacı karşılanamayan veya ihtiyacı

olanı değil yetişkinin istediği verilen veya yetişkinin gerçek ihtiyaçları bilmeden verilmesi gerekir diye zamansız ve bilinçsizce verdikleri çocuğun sonraki yıllardaki yaşamını kolaylaştırmak yerine zorlaştırabilir. Oysa eğitimin amacı, yaşamı zor hale getirmek değil, tersine çocuğu gerçek hayata hazırlanma sürecinde kendisi ile, sosyal ve maddesel etraf ile uyumlu hale getirebilecek kişilik oluşumuna yardımcı olmak ve olumlu bir kişiliğin göstergesi olan davranış yeterliliği ve tutarlılığını kazandırmaktır (Oktay, 1999).

### 2.1.2. Önemi

*“Doğumu izleyen ilk 6 yılın insanın hayatındaki en önemli dönemlerden biri olduğu ve bu dönemdeki bakım ve eğitimin insanın, gelecekte nasıl bir insan olacağını önemli oranda belirlediği fikri, günümüzde uzmanların büyük bir çoğunlukta kabul ettikleri bir görüş haline gelmiştir. Bu nedenle çocuğun bu ilk yıllarda beslenmesi ve bakımı kadar, sevgigörmesi ne kadar önemli ise, uygun çevre koşulları içinde yaşaması ve içinde yaşadığı topluma uyum sağlayabilecek şekilde eğitilmesi de o derece önemlidir” (Oktay, Zembat 1994).*

*Okul öncesi eğitim, çocuğun doğduğu günden temel eğitime başladığı güne kadar geçen yılları kapsayan ve çocukların daha sonraki yaşamlarında önemli roller oynayan; bedensel, psikomotor, sosyal-duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerinin büyük ölçüde tamamlandığı, ailelerde ve kurumlarda verilen eğitimle kişiliğinin şekillendiği gelişim ve eğitim süreci olarak tanımlanır. Sağlıklı ve istenilen davranışlara sahip çocuklar yetiştirmek, onların gelişim özelliklerini ve bu özellikler çerçevesinde ihtiyaçlarının neler olduğunun bilinmesine bağlıdır. Çocukların temel eğitime başlayıncaya kadar geçirdikleri birçok kritik dönemi içine alan ve gelişim hızlarının çok yüksek olduğu okul öncesi dönem, bu bakımdan daha da fazla önem taşımaktadır (Aral vd, 2000).*

Okul öncesi eğitim kurumları bireyin eğitim hayatına adım attığı ilk kurumlardır. Çocuğun sosyal, duygusal ve akademik gelişiminden sorumlu bu kurumlar eğitim basamağındaki ilk basamaklar olduğu için; topluma yararlı ve bilinçli bireyler yetiştirmenin de ilk adımıdır. Çocukların geleceklerinin belirlenmesinde etkili olan toplumsal ve ahlaki değer yargılarının aktarılması hayatın ilk yıllarında başlamaktadır. Temel bilgi ve becerilerin kazanıldığı bu dönemde okul öncesi eğitimin önemi oldukça fazladır (Yavuzer, 2002).

Bloom'un yaptığı çalışmalara göre 17 yaşına kadar olan zihinsel gelişmenin %50'si 4 yaşına, %30'u 4 yaşından 8 yaşına, % 20'si ise 8 yaşından 17 yaşına kadar oluşmaktadır. Bu verilere göre çocuğun eğitiminde erken yılların önemi fazladır ve bu dönemde çocuğun yetenek ve becerilerini geliştirmek için çocuğa rehberlik etmek, doğru davranışlarının pekiştirilmesi

gerekir. Bunun da en iyi şekilde planlanmış olan sistemli bir okul öncesi eğitimle meydana geldiği görülmektedir (Poyraz, 2003).

Fizyolojik olarak bakarsak beynin bölümlerinin ve beyin hücrelerinin çoğu doğumda oluşmaktadır. Beyin hücrelerindeki sinir bağlantılarının yapılandırılması hayatın ilk iki yılında meydana gelir. Genel olarak doğumdan 6 yaşa kadar olan süreçte bu bağlantıların çoğu gerçekleşmiştir. Bu yüzden yaşamın ilk 6 yılında karmaşık algılama ve fiziksel deneyimler için imkânlar oluşturmak, yaşamın ileriki zamanlarında farklı öğrenme becerilerinin gelişimine olumlu katkı sağlar (Açev, 1999).

Buna göre okul öncesi eğitimin önem kazanmasının sebeplerine bakıldığında yer verilen bazı durumları görmekteyiz. Çocuğun erken yaşlardaki öğrenmesinin çocuğun gelişimindeki önemine ve bu önemin sosyal-duygusal, zihinsel gelişimde de geçerli olduğunun görülmesi, çevresel faktörlerden etkilenen çocuklara okul öncesi eğitimin gerçekleştirdiği eğitsel katkıçocukların öğrenmeye alıcılıklarını açık olduğunun fark edilmesi, şehirleşmenin ve kadının iş yaşamında yerinin artması sonucu ortaya çıkan yenidurumlar okul öncesi eğitime önem kazandıran başlıca nedenlerdir (Bekman, 1990).

### **2.1.3. Amaçları**

Toplumumuzda anaokullarına duyulan ihtiyacın artması anaokulları sayısının gittikçe artmasının bir göstergesidir. Çocuğun beklenen, istenilen şekilde eğitim alması, iyi bir kişilik geliştirmesi yanında, çalışan annelerin hem kendi hem iş yeri hem de çocuğunun güvenceli bir ortamda bulunması, geleceğin sağlıklı bireylerinin yetişmesi demektir.

Bu sonuçlar doğrultusunda sağlıklı, çalışkan, yeteneklerinin ortaya çıkarılıp bu yönde mesafe alan kişilerden oluşan toplumun dünya toplulukları içerisinde çağdaş, uygar, gelişmiş bir konumda olması sağlanacaktır (Acun ve Erten, 1993).

Genel amaçlar (Oğuzkan ve Oral, 2002):

1. Çocukların, fiziksel, motor, zihinsel, duygusal, sosyal gelişimlerine sağlıklı çevre-uyarıcı çeşitliliği düzenlemeleri ile destek olmak, kişilik gelişimlerini, eğitimin temel hedefleri doğrultusunda güçlendirmek ve yönlendirmek
2. Çocuklara ilkokula hazırlayarak, okul hayatının sosyal ve zihinsel hazırbulunuşlukla ilgili gereksinimlerini karşılayabilecek, bilgi, beceri ve tavır alışları kazandırmak



3. Öncelikle sosyo ekonomik seviyesi düşük olan ailelerden ve zedeleyici şartlardan gelen çocukların ekonomik, sosyal ve kültürel yoksulluklarının olumsuz etkilerini, ortak bir yetiştirme ortamı içinde yok etmek, azaltmak
4. Çalışmakta olan kadınların çocuklarının bakımı ve eğitimi ile ilgili konularda karşılaştıkları sorunları çözümlenmeye çalışmak
5. Anne ve babayı dahil eden planlamalarla, ebeveynlerin çocuk yetiştirme ile ilgili eğitimsel düşüncelerini etkileyerek, bu konu ile ilgili bilgi, beceri ve tavırlarına yön vermek
6. Anadilinin yapı taşlarının oluşturulduğu bu kritik dönemin çocukların yerel kısaltma ve deyişlerden uzak, dil bilgisi kurallarına uyacak şekilde arı bir Türkçe ile konuşmalarını sağlamak

Okul öncesi eğitim sadece çocuğu ele almakla kalmayıp çocuğu ailesiyle ve toplum yapısı ile birlikte ele alarak çok yönlü bir ortam oluşturmaktadır. Çocuğun toplumumuzdaki yeri çok önemli bir yere sahip olması okul-aile-çocuk işbirliğinin olması gerektiğini de ortaya koyar.

Mialaret tarafından okul öncesi eğitimin küresel ölçekte yer alabilecek amaçları üç ana başlıkta toplamıştır (Poyraz ve Dere, 2001):

1. Toplumsal amaçlar: çalışan annelere destek, her çocuğun bireyselfarklılıklarını göz önüne alarak onların sosyal, zihinsel, duygusal, fiziksel, cinsel vb. gelişim aşamalarında geleneksel eğitimin, boşluklarını telafietmek.
2. Eğitici amaçlar: çocuğun duygularını eğitmek ve çevresiyle iletişiminisağlayarak çocuğun duyarlı davranışlarını geliştirmek.
3. Gelişimsel amaçlar: çocuğun doğal gelişimini temele alarak kendivücudunu kontrol etmek, kendi denetimini bağımsız olarak yapan, konuşma, öğrenme, dil vs. gibi becerilerin gelişimini sağlamak.

Bu evrensel amaçlara bakıldığında hepsinin odak noktasında çocuğun gelişim alanlarını bireysel farklılıklar doğrultusunda geliştirmek esas alınmıştır. Çocuğun aileden sonraki eğitiminin aksatılmadan ve çevresel ortama uyum sağlamasını sağlayacak eğitim ortamlarının oluşturulduğu gözlemlemekteyiz.

Okul öncesi eğitimin amaç ve görevleri, milli eğitim genel amaçlarına ve temel ilkelerine uyacak şekilde sıralanmaktadır. Okul öncesi eğitiminin amaç ve görevleri, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak (MEB, 2012);

- 1.Çocukların beden, zihin ve duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
2. Onları ilkokula hazırlamak,

3.Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak,

4. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

#### 2.1.4. Temel İlkeleri

36-72 aylık çocuklar için okul öncesi eğitim programında okul öncesi eğitim ilkeleri üzerinde durulmuş ve aşağıda belirtilen ilkelere yer verilmiştir (MEB, 2006):

*Okul öncesi dönem, yaşamın temelidir. Bu dönemde öğrenme hızı çok yüksektir. Her yaş grubunun genel gelişim özellikleri o yaş grubundaki tüm çocuklar için ortaktır; ancak her çocuğun kendine özgü olduğu da unutulmamalıdır. Okul öncesi eğitimi bazı temel ilkelere dayanmaktadır. Bu ilkeler şunlardır:*

1. Okul öncesi eğitimi çocuğun gereksinimlerine ve bireysel farklılıklarına uygun olmalıdır.
2. Okul öncesi eğitimi çocuğun motor, sosyal ve duygusal, dil ve bilişsel gelişimini desteklemeli, özbakım becerilerini kazandırmalı ve onu ilkokula hazırlamalıdır.
3. Okul öncesi eğitimi kurumlarında çocukların gereksinimlerini karşılamak amacıyla demokratik eğitim anlayışına uygun öğrenme ortamları hazırlanmalıdır.
4. Etkinlikler düzenlenirken çocukların ilgi ve gereksinimlerinin yanı sıra çevrenin ve okulun olanakları da göz önünde bulundurulmalıdır.
5. Eğitim sürecinde çocuğun bildiklerinden başlanmalı ve deneyerek öğrenmesine olanak tanınmalıdır.
6. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarına gereken önem verilmelidir.
7. Okul öncesi dönemde verilen eğitim ile çocukların sevgi, saygı, iş birliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma gibi duyu ve davranışları geliştirilmelidir.
8. Eğitim, çocuğun kendine saygı ve güven duymasını sağlamalı; ona öz denetim kazandırmalıdır.
9. Oyun bu yaş grubundaki çocuklar için en uygun öğrenme yöntemidir. Bütün etkinlikler oyun temelli düzenlenmelidir.
10. Çocuklarla iletişimde, onların kişiliğini zedeleyici şekilde davranılmamalı, baskı ve kısıtlamalara yer verilmemelidir.
11. Çocukların bağımsız davranışlar geliştirmesi desteklenmeli, yardıma gereksinim duyduklarında yetişkin desteği, rehberliği ve yetişkinin güven verici yakınlığı sağlanmalıdır.
12. Çocukların kendilerinin ve başkalarının duygularını fark etmesi desteklenmelidir.
13. Çocukların hayal güçleri, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerileri, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışları geliştirilmelidir.
14. Programlar hazırlanırken aile ve içinde bulunulan çevrenin özellikleri dikkate alınmalıdır.
15. Eğitim sürecine çocuğun ve ailenin etkin katılımı sağlanmalıdır.
16. Okul öncesi eğitimin süreçleriyle rehberlik hizmetleri bütünleştirilmelidir.
17. Çocuğun gelişimi ve okul öncesi eğitimi programı düzenli olarak değerlendirilmelidir.
18. Değerlendirme sonuçları çocukların, öğretmenin ve programın geliştirilmesi amacıyla etkin olarak kullanılmalıdır.

Bu ilkelere bakıldığında okul öncesi eğitim programının çocuk temelli olduğu açıkça görülmektedir. Çocukların bireysel özelliklerini dikkate alarak onların deneyimleyerek öğrenmesini sağlayarak hayata hazırlamayı amaçlamıştır. Çocukların gelişim alanlarını geliştirmeyi hedefleyen oyun temelli bir eğitim programı ilke edinilmiştir. Oyun zaten çocuğun

en etkili bir şekilde öğrenmesini sağlayan araçtır. Çocuk bütünüyle ele alındığında gerekli yöntem teknikler kullanılarak çocuğun en etkili şekilde okul öncesi eğitim alması sağlanır.

## **2.2. Okul Öncesi Eğitim Kurumları**

### **2.2.1. Kreşler**

Hizmet karşılığı ücret alarak 0-3 yaş aralığındaki çocukların bakımlarını sağlayan, bedensel ve ruhsal sağlıklarını koruyup geliştiren, temel değer ve alışkanlıkları kazandıran çocukların beslenme, temizlik, bakım ve güvenliklerini sağlamak amacı olan yatılı olmayan sosyal hizmet kurumudur. Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından yürütülür (MEB, 2006). Uzman ve güvenilir kişiler tarafından meydana gelen bu kurumlarda özellikle çalışan anne ve babalar çocuklarını bırakabilmekte, aynı zamanda çocukların bireysel gelişim özellikleri dikkate alınarak uygun eğitim faaliyetleri planlanıp uygulanabilmektedir.

### **2.2.2. Yuvalar**

0-12 yaş aralığındaki korunmaya muhtaç çocukların bakımıyla görevli ve yükümlü, yatılı sosyal hizmet kuruluşlarıdır. Yuvaların görev ve sorumlulukları; çocukların bedensel eğitsel gelişmelerini sağlayarak sağlıklı bir birey ve iyi alışkanlıklar kazanmış bir birey olarak yetişmelerini sağlamaktır (Şenocak, 2005). Yuvalar gelişmiş olan ülkelerde daha çok sosyo-ekonomik düzeyi geri olan çevrelerde yaşayan ailelere yönelik eğitim veren kurumlardır. Bu kurumların amacı, çocukların gelişimlerine olumsuz yönde etki eden etkenleri en aza indirirken çalışmakta olan anne babaların çocuklarına yönelik uygun ortamlardır.

### **2.2.3. Anaokulları**

3-6 yaş aralığındaki çocukların eğitimini sağlamakla yükümlü Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı kurumlardır. Bu kurumlar aynı zamanda bağımsız anaokulları olarak bilinmektedir (MEB, 2006). Anaokullarında çocukların bilişsel, sosyal-duygusal, dil, özbakım, psikomotor gelişim alanlarının tamamının geliştirilmesi hedeflenmektedir. Çocuklar aynı zamanda ilkokula hazırlık sürecini burada tamamlayabilirler. Çocukların kendilerini ifade edebilecek, kendi özbakım becerilerini tek başlarına yapabilecek düzeyde geliştirilmesi sağlanır.

#### **2.2.4. Anasınıfları**

İlköğretim okullarının bünyesinde açılan 5-6 yaş çocuklarının eğitimini sağlamakla yükümlü kurumlardır (MEB, 2006). Anasınıfları çocukların ilkokula hazırlıkları açısından son derece önemlidir. Yapılan araştırmalar sonucunda ilkokul başlangıcında yer alan çocukların, okul öncesi eğitimi alan ve almayan çocukların arasında sosyal ve bilişsel beceriler açısından okul öncesi eğitim alanları açısından farklar bulunmuştur. Bu araştırmalar ise özellikle ilkokula en yakında bulunan okul öncesi eğitim basamağı olan anasınıflarında verilen eğitimin çocukların tüm gelişim alanlarına büyük katkısı olduğunu göstermektedir.

#### **2.2.5. Gündüz bakımevleri**

3-6 yaş aralığındaki çocukların bakımlarını sağlayan, bedensel ve ruhsal sağlıklarını koruyup geliştiren, temel değer ve alışkanlıkları kazandıran sosyal hizmet kurumlarıdır. Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından yürütülür. Kreş ile birlikte açılabilirdiği gibi ayrı da açılabilirler (Oktay, 1999).

### **2.3. Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin Tarihsel Gelişimi**

Türkiye’de küçük çocukların okul öncesi eğitimden yararlanması 15. yüzyıla, Fatih Sultan Mehmet dönemine kadar uzanır. Osmanlı döneminde bir anlamda okulöncesi eğitim kurumlarının ilk örnekleri sayılabilecek okullar bulunmaktaydı (Aral vd. 2000). 19. yüzyıla birlikte Türk Eğitim tarihinde, çocuğa ve eğitimine verilen önemindeğişmeye başladığı görülmektedir. 1824’te Sultan II. Mahmut’un ilköğretimin zorunlu olmasını sağlayan fermanı ve daha sonra zorunlu eğitimin 6 yıla çıkarılması ile ilgili çalışmalar Tanzimat dönemi ile birlikte önemli aşamalar geçirmiştir. Eğitim tarihindeki bu gelişmeler okul öncesi eğitimde de gelişmeleri beraberinde getirmiştir (Ensari, 1997). Tüm bunlara bakıldığında çocukların okul öncesi eğitimi anlamında eski bir tarihi olduğu ortaya çıkmaktadır. İçerik farklı olsa da tarihin her döneminde çocuk için ayrı bir eğitim verildiği görülmektedir.

#### **2.3.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem**

Tanzimat döneminde yetişen bazı aydınlar; toplumu devleti samimi bir öz eleştiriden geçirmekte, eğitime ilişkin değerler ve uygulamaları toplumun ve devletin içinde bulunduğu felaketlerin esas sebeplerinden biri olarak açıklanmakta, kurtuluşun ve ilerlemenin yeni bir eğitim

sistemiyle sağlanabileceğine inanmaktaydılar. Nitekim Osmanlı Devleti'nde XX. Yüzyılın başlarında ana mekteplerinin ortaya çıkması da bu gelişmenin doğal bir sonucudur. Osmanlı Devleti'nde esasında okul öncesi kurumu olarak inşa edilmemekle birlikte kısmi olarak bu işlevi gören kurumlar vardı (Akyüz, 1997). Bu eğitim kurumlarının tamamının etkin bir şekilde okul öncesi eğitim kurumu görevini yerine getirdiğini söyleyemesek de o dönemde bu boşluğu doldurabilen eğitim kurumlarıdır.

### **2.3.1.1. Kısmen Anaokulu İşlevini Yerine Getiren Kurumlar**

Osmanlı'da bugünkü manada okul öncesi eğitimi kurumları açılmadan önce yer alan kurumların bazıları kısmen erken çocukluk eğitimini veriyordu. Türk eğitim tarihinde; Osmanlılarda anaokulu olarak kurulmayan ancak kısmen bu işlevi yerine getiren kurumlar yer almaktaydı. Bunlar Sıbyan Mektepleri, Islahhaneler, Darüleytam-ı Osmanı, Darüleytamlar' dır (Akyüz, 1996).

#### **2.3.1.1.1.Sıbyan Mektepleri**

Kuruluşları Karahanlı ve Selçuklulara kadar uzanan Sıbyan Mektepleri (Mahalle Mektepleri) zorunluluk olmadan 5-6 yaşındaki çocukları alan, onlara 3-4 yıl boyunca Kur'an okumayı, namaz kılmayı, duaları, bazen de yazı yazmayı öğreten kurumlardı. Bazı veliler daha küçük yaşta olan çocukları da gönderebiliyorlardı. Amaç çocuğun bir şeyler öğrenmesi değil daha ziyade annenin biraz rahat etmesiydi. Bu bakımdan sıbyan mektepleri anaokuluna, daha doğrusu çocuk yuvası ve kreşine benzetilebilir (Akyüz, 1996).

Sıbyan mektepleri özellikle çocukların yaş grupları açısından anaokuluna benzetilebilir. İçerik açısından bakıldığında günümüzdeki okul öncesi eğitim kurumlarından farklılık göstermektedir. Sıbyan mektepleri çocukları daha çok eğitim anlamından ziyade öğretim anlamında katkıları sağladığı görülmektedir.

#### **2.3.1.1.2. Islahhaneler**

Islahhaneler Mithat Paşa'nın öncülüğü ile 1863'ten itibaren kurulmaya başlanan, kimsesiz kız ve erkek çocuklarının korunması, hayata hazırlanması ve onların bir meslek elde etmesi

amacını ilke edinen bu kurumlar bazen anaokulu yaşı kapsamında yer alan çocukları da barındırmışlardır (Akyüz, 1997).

Islahhanelerin işlevlerine baktığımızda dezavantajlı durumda bulunan çocukların korunmasını ve eğitimini amaçlamıştır. Bu durumda toplumdaki fırsat eşitliğini sağlamaya yöneliktir. Bu sayede tüm çocuklar için eşit bir ortam sunulmakta, her çocuğa eğitim fırsatı verilmektedir.

### **2.3.1.1.3.Darüleytam**

Eğitim Bakanı Şükrü Bey'in bakanlığı döneminde Kasım 1914'te açılmıştır. Kızlar için açılan Darüleytamlar içinde anasınıfları meydana getirilmiş ve 2-7 yaş arasındaki erkek ve kız çocukları bu kurumlarda barındırılıp eğitilmiştir (Akyüz, 1997). Bu kurumlar da günümüz okul öncesi eğitimi anlayışından daha çok çocukların bakımı, korunması ya da oyalanmaları için ortamlar sunulmuştur. Korunmaya muhtaç çocukların yetiştirilmesi, hayata hazırlanması açısından güvenli bir eğitim kurumu olduğu görülmektedir.

### **2.3.1.2. Anaokullarının Kurulması ve Gelişmesi**

1905'de Osmanlı devletinin de okulöncesi eğitim kurumları çeşitli illerde açılmaya başlamıştır. Önce bazı illerde sonrada İstanbul'da özel anaokulları açılmıştır. Resmi anaokulları ise 1912-1913 yıllarında Balkan Savaşlarından sonra açılıp yaygınlaşmaya başlamıştır. Türk bayan öğretmenleri yetiştirilmemiş olduğu için bu okullara öğretmen bulmada güçlüklerle karşılaşmış ve azınlık guruplarına mensup (Ermeni ve Musevi) öğretmenler getirilmiştir. Ancak bu öğretmenler Avrupa'da çoktan terk edilmiş yöntemleri uyguluyorlardı. Bu da gösteriyor ki resmi anaokullarının açılışı hazırlıksız olmuştur (Akyüz, 1996).

Ünlü eğitimci Sati Bey İstanbul Beyazıt'ta özel bir çocuk yuvası açmıştır. Açılan yuva yüksek gelir seviyeli ailelerin çocuklarına hitap etmiştir. Bu okulda Petalozzi, Frobel, Montessori gibi pedagogların düşünceleri paralelinde çocuklara ödüller verilerek, tüm çocuklara ayrı ayrı özen verilerek eğitim verilmiştir (Akyüz, 1996).

1915'te Ana Mektepleri Nizamnamesi yayınlanmıştır. Bu düzenleme sonucu büyük kentlerde anaokulları çoğalmaya başlamıştır. Akyüz'ün (1996) belirttiğine göre 15 Mart 1915

tarihinde anaokullarına ait bir düzenleme yayınlanmıştır. 15 maddeden oluşan bu düzenlemenin hükümleri bugünkü dilde şöyledir (Akyüz, 1996):

*"Genel Hükümler:*

*Madde 1- Anaokulları, ilkokulu bulunan bir kız mektebine bağlı olarak ya da bağımsız olarak açılır.*

*Madde 2- Anaokulu kurulurken,*

*a- Binanın okul yapılmasına elverişli ve sağlık şartlarına uygun olmasına,*

*b- Çocukların sayısı ile orantılı genişlikte bahçesinin bulunmasına,*

*c- Her çeşit eğitim araç-gerecinin hazırlanmış olmasına özen gösterilecektir.*

*Madde 3- Anaokulları ücretli veya ücretsiz olarak açılabilir.*

*Madde 4- Ücretli resmi anaokullarına parasız çocuk alınmaz.*

*Madde 5- Anaokullarına 4, 5, 6 yaşındaki çocuklar alınır. Erkek ve kız çocuklar birlikte bulundurulabilir..*

*Madde 6- Çocuklar anaokullarına alınırken doktor tarafından muayene edilerek bulaşıcı hastalıkları olmadığı ve aşıları olduğu tespit edilecektir.*

*Madde 7- Anaokullarında çocuklar yaşlarına göre sınıflara ayrılırlar. Her sınıfa en çok 30 çocuk alınır.*

*Madde 8- Anaokullarında sağlığa uygun ve ahlaki oyunlar, okul içinde yürüyüşler ve düzenli beden eğitimi, dini ve milli hikaye ve konuşmalar, resimlerin incelenmesi ve el işleri yapılır.*

*Madde 9- Anaokulları en az haftada bir kez sağlık incelemesine tabi tutulacak ve çocuklar tek tek muayene edilecektir. Gerek görülürse bu denetimlerden çocuk velisine bilgi verilecektir.*

*Madde 10- Anaokullarında sınıf sayısı kadar bayan öğretmen ve*

*Yardımcı bayan öğretmen bulunur. Yönetim görevi birincilere verilir.*

*Madde 11- Bir anaokulu öğretmeni olabilmek için,*

*a-Darulmuallimat(İstanbul Kız Öğretmen Okulu) Ana Muallimesubesinden mezun olmak,*

*b-Veya bir anaokulunu iyi yönettiğine dair belgesi bulunmak,*

*c-Veya anaokulu öğretmenliği yapabilecek yetenek ve bilgi sahibi olduğunu sınavla göstermek,*

*d-Türkçe'yi güzel telaffuz etme ve akıcı bir anlatıma sahip olmak gereklidir.*

*Madde 12- Anaokulları öğretmenleri Osmanlı uyruğuna sahip olacaklar ve hiçbir bulaşıcı hastalıkları bulunmadığı doktor raporu ile belirlenecektir*

*Madde 13- Anaokulları öğretmenlerinin terfi ve meslekte ilerlemeleri*

*İlköğretim Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.*

*Madde 15- Bu Nizamname, yayınlandığı tarihte yürürlüğe girer".*

Bu Nizamnamenin yayınlanmasından sonra büyük kentlerde de anaokulları çoğalmıştır. Örneğin, İstanbul'da 1916 sonlarına kadar 30'a yakın anaokulu açılmıştır (Akyüz, 1996). Osmanlı Devleti'nin son yıllarında okul öncesi eğitimi geliştirmek için çaba gösterilmişse de ülkenin içinde bulunduğu durum nedeniyle bu çabalar eğitimin bu dönemdeki çocukların tümüne yaygınlaştırılması için yeterli olmamıştır (Oktay, 2002).

Anaokullarının kurulmasına bakıldığında eski tarihlere dayandığı görülmektedir. Dönemin şartları, elde bulunan imkanlar dahilinde de olsa okul öncesi eğitim için yani çocukların küçük yaşlardan itibaren eğitim almalarını önemseyen, destekleyen eğitim kurumları açılmıştır. Daha sonar yayınlanan kanunlarla da bu kurumların yasal çerçeveleri çizilerek daha etkin hale getirilmiştir.

### 2.3.2. Cumhuriyet Dönemi

Cumhuriyetin kurulmasının ardından ülkenin içinde yer aldığı durumlardan önceliğin ilköğretime verilmesi gerektiğinden, bu ilk yıllarda okul öncesi eğitim kurumlarının sayısında bir artış olmamıştır. Genç Cumhuriyet yeni bir yurttaş tipi meydana getirmeye çalıştığı için, olanakların önemli kısmı ilköğretimdeki okullaşmanın gelişimine ayrılmıştır (Altay vd., 2011: 662). Yine bu dönemde, ülkede 38 ilde yaklaşık olarak 80 anaokulu bulunmaktadır. 1927’de anaokullarına öğretmen yetiştirme amacı ile bir okul daha açılmıştır. Bu okul, birkaç sene eğitim öğretim verdikten sonra kapatılma yoluna gidilmiştir (Çetinkaya, 2006). 25 Ekim 1925 ve 29 Ocak 1930 tarihlerinde çıkarılan iki tamimle ilköğretimin geliştirilmesi için bütçe durumlarının anaokullarından ilköğretime doğru yer değiştirilmesi yönünde Bakanlığın düşünceleri okullara bildirilmiştir. Bunun üzerine illerde daha önceden açılan anaokulları kapatılmıştır. 1932 yılında İstanbul Belediyesi tarafından bir çocuk yuvası açılmıştır. Çalışan annelerin işe giderken çocuklarını bıraktıkları ve akşam iş çıkışı döndüklerinde aldıkları bu kurumun anaokulu eşdeğerinde olduğu söylenmektedir (Altay vd., 2011). Bu noktadan itibaren okul öncesi eğitim kurumlarına yönelik bir adım atıldığı görülmektedir. Günümüzde olduğu gibi bu dönemde de çalışan ailelerin çocuklarını güvenli bir yere bırakabildikleri bir kurum niteliğinde olduğu görülmektedir.

Okul öncesi eğitim alanında eğitim verecek öğretmenleri yetiştirmek amacıyla 1960 yılında Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulunda “ Çocuk Gelişimi veEğitimi Bölümü” nün açılması eğitim sistemimiz açısından önemli bir adım olmuştur. 1961-1962 öğretim yılına kadar da resmi olarak anasınıfı veya anaokulu açılmamıştır. Bu dönemde 10 ilde anasınıfı açılmış ve 20 ilkokul öğretmeni atanmıştır. Okul öncesi eğitim ile ilgili gelişmeler 1960 yılından sonra dikkat çekmektedir. 5 Ocak1961 tarihinde yürürlüğe giren 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu’nda okulöncesi eğitime yer verilmiştir (Kundakçı, 2013).

1973 yılında yürürlüğe giren 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nda okul öncesi eğitime, Türk Milli Eğitim Sistemi’nin genel yapısı içerisinde örgüneğitim sistemi içinde yer verilmiş ve bu okulların nasıl kurulacağı açıkça belirtilmiştir.Okul öncesi eğitime verilen önem nedeniyle 1992 yılında 3797 sayılı kanunla “OkulÖncesi Eğitim Genel Müdürlüğü” kurulmuştur (Kundakçı, 2013).

Günümüzde okul öncesi eğitim hizmetlerine baktığımızda yaş grubu olarak 0-6 yaş aralığını içine kapsayarak çeşitli kurumlar yoluyla devam ettirilmektedir. Bu kurumların kreş,



yuva, anaokulu, anasınıfı, gündüz bakım evi gibi isimler adı altına etkinliklerini devam ettirmektedir. Okul öncesi eğitim kurumlarının hizmet ettiği yaş grupları kendi arasında farklılık göstermektedir. Örneğin, bağımsız anaokulları 3-6 yaş grubuna, anasınıfları 4-5 yaş grubuna, çocuk yuvaları 0-12 yaş grubuna, kreş ve gündüz bakımevleri 0-6 yaş arasındaki çocuklara eğitim öğretimi vermektedirler. Bu eğitim kurumlarına ek olarak günümüzde seyyar anaokulları da çoğalmaya başlamaktadır. Mobil anaokulları, okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi hedefiyle, maddi imkânları yetersiz olan ailelerin okul öncesi eğitim kurumlarına gidemeyen çocukları için kuruma dayalı okul öncesi eğitimine ek olarak uygulanan eğitimdir (Yıldırım, 2008). 2003'ten başlayarak uygulanan mobil anaokulu projesi (gezici anasınıfı) Türkiye'de ilk defa İstanbul İli Küçükçekmece ilçesi Kayabaşı Köyü'nde başlatılmıştır. Bu projedeki dikkat çekici yönü köy halkının okul öncesi eğitim kavramıyla ilk defa karşı karşıya gelmiş olmalarıdır. Ankara'da Hayriye Andiçen Anaokulu sorumluluğunda çalışan mobil anaokulu, düzenli olarak gittiği Saraycık Köyünde amacına ulaşmış, ailelerde eğitime yönelik farkındalığın artmasına ve bir anasınıfı açılmasını beraberinde getirmiştir (Haktanır vd. 2013). Mobil anaokulları uygulaması, dezavantajlı durumda olan çocuklara fırsat eşitliği sağlanmasıyla ilişkilendirilebilir. Bu uygulama ile fiziksel yetersizliklerin önüne geçilmesi de sağlanmıştır. Her çocuğun okul öncesi eğitim alması sağlanarak eğitim her yerde ilkesiyle bağdaştığı görülmektedir.

### **2.3.2.1. Kalkınma Planlarında Okul Öncesi Eğitim**

Okul öncesi eğitimle ilgili konular kalkınma planlarında da yer almıştır. II. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1968-1972) okul öncesi eğitimin 3-6 yaş grubunda yer alan çocukların eğitimi olduğu tespit edilmiş, bu eğitimde sadece anne eğitiminden yoksun kalan çocukların faydalanacağı vurgulanmıştır. 1968-1972 döneminde okul öncesi eğitim hizmetlerinin, bağımsız anaokulları ve ilkokullara bağlı anasınıfları kurularak geliştirilmesine ve bütün kız enstitülerinde öğretim programının ve okul öncesi eğitim hizmetlerinin geliştirilmesi amacıyla çocuk yuvalarının açılacağı ifade edilmiştir. III. Kalkınma Planı'nda (1973- 1977) anne eğitiminden yoksun 3 - 6 yaşındaki çocukların eğitimi olarak ele alınan okul öncesi eğitimi ile ilgili çalışmalar, planlı dönemde sınırlı kalmıştır. IV. Kalkınma Planı'nda (1979-1983), okul öncesi eğitimin gelişmesi, gerek kaynakların sınırlılığı, gerek bu eğitim alanının yeterince üzerinde durulmaması nedeniyle yeterli düzeyde olmadığı belirtilmektedir.

Sekizinci ve dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda gelişmiş ülkelerin yılda erken çocukluk eğitiminin uygulanma oranında nitelik ve nicelik bakımından önemli düzeyleri yakalamış olduğu, zorunlu eğitime yakın okullaşma oranlarına eriştikleri belirtilmiştir (Kundakçı, 2013). Kalkınma planlarında o dönem içinde eksik görülen kısımlar üzerinde düzenleme yapılarak daha iyi bir yöne doğru ilerleme görülmüştür. Okul öncesi eğitim hizmetlerinin daha etkin olmasını sağlayıcı düzenlemelere yer verilmiştir.

### **2.3.2.2. Türkiye’de Çeşitli Kanunlarda Okul Öncesi Eğitim**

1977 yılında İlköğretim Genel Müdürlüğü bünyesinde bir “Okul Öncesi Şubesi” kurulmuş; öncelikle ilkokullar bünyesinde anasınıfları açılması, okul öncesi için öğretmen yetiştirilmesi ve gerekli araç-gereç hazırlanması çalışmaları hızlandırılmıştır. 1980 yılından itibaren, gerek anaokulları gerekse anasınıfları açısından genelde bir artış gözlenmiştir. Ülkemizde, okul öncesi eğitim için hizmet veren kurumlar bir süre Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nın denetimi altında olmuştur. Okul öncesi eğitim kurumları 1989 yılında Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı yerine Başbakanlığa bağlanmıştır (Gönen, 1990).

Anasınıfının 2012-2013 Eğitim Öğretim Yılı'nda zorunlu eğitim kapsamına girmesi ile ilgili kanun gereği 2011 yılında Okul Öncesi Eğitim Genel Müdürlüğü ve İlköğretim Genel Müdürlüğü birleştirilerek “Temel Eğitim Genel Müdürlüğü” kurulmuştur ve okul öncesi dönemde özellikle anasınıfında öğrenim gören çocukların sayılarının artmasını sağladı (Sakaoğlu, 2003).

Kanunlarda yer alan okul öncesi eğitim öneminin daha iyi anlaşılmasını sağlamıştır. Gerekli düzenlemeler ve yasalar çerçevesinde çocukların yaş grupları, okul öncesi eğitim kurumlarının amaçları tespit edilerek yaş grubunda kategorilendirme yapılmıştır.

### **2.3.2.3. Okul Öncesi Eğitimin Mevcut Durumu**

Balaban'a (2017) göre “Türkiye’de okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınması ve okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması amacıyla, mevcut eğitimin sorunları çeşitli platformlarda tartışılmakta ve sorunlara yönelik çözüm önerileri aranmaktadır. Ancak yapılan bütün çalışmalara rağmen, okul öncesi eğitimde okullaşma oranlarının, Avrupa Birliği (AB) ve Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) ülkelerindeki düzeye daha ulaşamadığı görülmüştür. Kundakçı (2013), okul öncesi eğitimi çocukların gelişim seviyelerini baz alan,

çeşitli uyarıcı ortamı sergileyen, çocuğa kültürel değerleri benimseten planlı bir süreç olarak söyler. Okul öncesi eğitimin amacının çocuğun zihinsel, sosyal, duyuşsal, dil ve fiziksel yönlerden geliştirip ilkokula hazırlamak şekliyle ifade edilir. (Zembat, 1999). Küreselleşen dünyamızda rekabetin fazlalaşması ile birlikte çocukların eğitimi giderek merkezi yere ulaşmaktadır. Yaşamın sonraki evrelerinde ulaşılan ekonomik ve eğitsel seviye, okul öncesi eğitim dönemini belirleyen yaş dönemindeki deneyimlerin kalitesiyle doğrudan ilgili olduğu düşünülmektedir (Barnett ve Yarosz, 2007).

Okul öncesi eğitimin önemi konusunda ailelerin de yeteri kadar bilgi sahibi olmaması okullaşma oranının istenen seviyeye gelmemesinde etkilidir. Okul öncesi dönem çocuğunun gelişiminin yakından takip edilmemesi, bu dönemin çocuğun üzerindeki öneminin bilinmemesi, okul öncesi eğitimin öneminin anlaşılmasına sebep olabilmektedir. Tüm bunlara daha geniş bir çerçeveden bakıldığında okul öncesinde okullaşma oranının artacağı düşünülmektedir.

## **2.4. Türkiye’de Okul Öncesi Eğitime Öğretmen Yetiştirme**

### **2.4.1. Okul Öncesi Öğretmeninin Genel Yeterlilikleri**

Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü’nün “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri” konulu çalışmadan yola çıkarak okul öncesi dönemindeki çocukların gelişim özellikleri ve eğitim programı dikkate alınarak okul öncesi öğretmenin genel yeterlilikleri üzerinde durulmuştur.

Mesleki gelişim açısından öğretmen, sınıf içi ve dışı çalışmalarını eleştirel bir yaklaşımla analiz edebilmeli, kendini değerlendirebilmeli, konu alanındaki gelişmeleri takip ederek kendini geliştirmelidir. Okul öncesi öğretmeni, alanındaki gelişmelerden ve bilimsel araştırmalardan yararlanarak farklı bakış açıları da geliştirmelidir. Özellikle müzik, dans, resim, oyunlaştırma gibi konularda değişik yaklaşımlar öğrenmeli, etkinlikleri farklılaştırmalı ve zevkli hale getirmelidir (Oktay, 2000b; Şişman, 2006).

Öğrenciyi tanıma açısından bakıldığında bir okul öncesi öğretmenin sınıfında mevcut olan öğrencilerinin fiziksel, zihinsel, kültürel, sosyal-duygusal gelişim düzeylerini, zayıf ve güçlü oldukları yönü, ilgi ve ihtiyaçlarını bilmesi son derece önemlidir.

Öğrenme ve öğretme sürecinde okul öncesi dönemindeki çocukların yaş grupları itibariyle kavramların somutlaştırılarak ve birden fazla duyu organına hitap edilecek şekilde verilmesi gerekmektedir. Bunlara bakıldığında okul öncesi öğretmenin çocuklara uygun materyal

geliştirerek farklı öğrenme-öğretme yöntem, teknik ve stratejilerini bilmesi gerekir (Demirel,2007).

Öğrenme, gelişimi değerlendirme açısından bakarsak; değerlendirme, öğretimin ayrılmaz bir parçasıdır. En etkili değerlendirme, öğrencilerin bir programa başlamadan önce hazır bulunuşluluk seviyelerini ölçmeyi ve değerlendirmeyi kapsayan giriş kısmında, tüm öğrenme biriminin son kısmında sürekli izleme testlerinin verilip değerlendirme yapıldığı zamanda ve öğrenilen bilgi, beceri ve tutumlarda hangi seviyede öğrenmenin gerçekleştiği çıkış kısmında yapılması gerekmektedir (Demirel, 2007). Okul öncesi dönem çocuklarının yaşlarından dolayı bu değerlendirme çalışmalarına alternatif değerlendirme yöntemlerinin kullanılması gerekir. Bunun sonucunda öğretmen uyguladığı teknikler sonunda öğrencilerin güçlü ve zayıf durumlarını tespit ederek geri bildirim sağlamalı ve gereken düzenlemeleri yapmalıdır.

Öğretmenlerin ailelerin sosyo-ekonomik durumlarını ve kültürel değerlerini tanımak için farklı etkinlikler düzenleyebilmeleri beklenmektedir. Öğretmenin aileler ile ilişkileri tarafsız olabilmeli, öğrencinin gelişimi ve eğitimi ile ilgili paylaşımlarda doğru, net olması gerekmektedir (MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, 2006). Okul öncesi eğitimde çocuk-aile-öğretmen işbirliği son derece önemli olduğundan ailelerin de okulda yapılan etkinlikleri katılımları sağlanmalıdır. Aile, eğitim programının içine alındığında çocuğun kazandığı becerilerin kalıcılığı sağlanabilmekte ve kazandığı becerilerin günlük yaşama aktarılması sağlanmaktadır.

#### **2.4.2. Okul Öncesi Öğretmenin Özel Alan Yeterlilikleri**

Milli Eğitim Bakanlığı'nın öğretmen yeterlikleri ile ilgili olarak yayınlamış olduğu kitapta okul öncesi öğretmeni özel alan yeterlikleri şu şekilde sınıflanmıştır (MEB, 2008:107-118).

- A- Gelişim Alanları
- B- Ailelerle İletişim, Aile Katılımı ve Aile Eğitimi
- C- Değerlendirme
- D- İletişim
- E- Yaratıcılık ve Estetik
- F- Okul ve Toplumla İş Birliği Yapma
- G- Mesleki Gelişimi Sağlama

Okul öncesi eğitim programının doğru ve amacına uygun biçimde uygulanabilmesi için öğretmenin çocuğun gelişim alanlarına uygun şekilde, oyunu temel alarak çocukların etkin bir şekilde katılımına imkân sunması gerekir. Öğretmen, çocuklar ile olduğu kadar veliler ile de iyi bir iletişim halinde olması gerekir. Öğretmen veliler ile gerekli işbirliğini sağladıktan sonra aile katılım etkinliklerinin sürekliliğini koruması gerekir. Öğretmenin çocukları değerlendirebilmesi için öncelikler çocukları çok iyi tanıması gerekmektedir. Çocukların ihtiyaçlarını, ilgilerini, gelişimsel özelliklerini iyice bildikten sonra fiziksel ortamı buna göre hazırlar ve uygulama ortamını yaratmış olur. Değerlendirme kısmı ise bu şekilde daha sağlıklı olur.

Okul öncesi dönem çocuklarının yaratıcılıklarının ve estetik değerlerinin geliştirilmesi, hayal güçlerini her an her ortamda uygulayabilme imkânı tanımakla gerçekleşir. Yaratıcılığın ve estetik değerlerin geliştirilmesinde çocukların ilgi ve meraklarını desteklemek, çocukların duyularını kullanarak çevrelerini gözlemlemelerini ve soruları açık uçlu sorular yoluyla çocukların kendilerini ifade etmelerini sağlamak, çocuğun yapmaktan zevk aldığı oyun yoluyla temel sanat bilgisi ve estetik değerleri kazandırmak, nesnelere farklı bir gözle bakmalarını sağlamak çok büyük önem taşır (Yılmaz, 2003).

### **2.4.3. Türkiye’de Okul Öncesi Öğretmeni Yetiştirme**

Öğretmenlik mesleğinin statüsü ve saygınlığı, ülkelere ve kültürlere göre farklılık göstermekle birlikte doğrudan insanlar ile ilgili meslek olması yönünden eskiden beri kutsal bir meslek olarak görülmüştür (Şişman, 2006). Türk eğitim tarihine baktığımızda öğretmenlerin her zaman saygın ve ayrıcalıklı bir yeri olmuş, toplumlarda öğretmenler örnek insan olarak görülmüştür.

Okul öncesi eğitim alanında ilk adım 1869 Maarif-i Unumiye Nizamnamesi ile ‘‘Anaokulu Öğretmenlerine Yol Gösterici’’ ismi ile hazırlanan programdır. 1913 Tedrisat-ı İptidaiye Kanuni Muvakkatine (İlköğretim Geçici Kanunu) göre hazırlanan Ana Mektepleri Nizamnamesi’nde belirtilen esaslar doğrultusunda İstanbul’da Ana Muallim Mektebi kurulmuştur, Ana mekteplerinin bir türlü açılmaması ve Ana Muallim Mektebi’nden çıkan öğretmenlerin fazla sayıda olması nedeniyle 1919’da Ana Muallim mektebi kapatılmıştır.

Osmanlı İmparatorluğu okul öncesi eğitim alanında birçok yenilikler yaparak adım atmaya çalışsa da içinde bulunduğu şartlar nedeniyle bunlar uygulanamamıştır (Oktay, 2000a; Şahin, 2005).

Okul öncesi öğretmenlerinin yetiştirilmesi konusu 1962 yılında toplanan 7. Milli Eğitim Şurası sonucunda anaokulları ve anasınıflarına öğretmen yetiştirmek için 4 Kız Enstitüsü'nde anaokulu öğretmeni yetiştirmek üzere akşam kursları açılarak bu kurslardan yılda ortalama, on yılda bin öğretmen ile beş yüz öğretmen yardımcısı yetiştirilmesini içeren uzun dönemli öneriler sunulmuştur (Güler, 1994).

Eğitim fakültelerinin ilköğretim bölümlerinde 1998-1999'da okul öncesi öğretmenliği lisans programlarına başlayanlar 2002 yılında mezun olmuşlardır. 2000 yılında ise Eskişehir Anadolu Üniversitesi ile MEB anlaşma yaparak okul öncesi eğitimde lisans programı açmıştır (Oktay, 2000b).

Eğitim fakültelerinin ilköğretim bölümlerinde 1998-1999 öğretim yılında başlayan okul öncesi öğretmenliği lisans programları ilk mezunlarını 2002 yılında vermiştir (Oktay, 2000). 2007 yılında 41 Eğitim Fakültesi, 2 Mesleki Eğitim Fakültesi ve 1 Açık Öğretim Fakültesi olmak üzere toplam 44 Fakültede 57 okul öncesi öğretmenliği lisans programı bulunmaktadır (Haktanır, 2007). Günümüzde ise birçok eğitim fakültesinin ikinci öğretim açan üniversiteler mevcuttur. Bu lisans programından mezun olan öğrenciler ise okul öncesi öğretmeni ünvanını kazanmaktadır.

## **2.5. Okul Öncesi Eğitimde Temel Becerilerin ve Sosyal Davranışların Kazandırılması**

Okul öncesi eğitim, çevresini ve çevresindekileri merak eden, düşünmeye aynı zamanda öğrenmeye güdülenen çocuğun bu niteliklerini yönetebilme, yönlendirme ve geliştirme gibi çok önemli görevleri ilke edinir. Çocuk, okul öncesi dönemde yalnızca bazı olumlu içsel benlik kavramı geliştirmiş olmakla kalmayıp aynı anda bedeninin ve duyu organlarının fonksiyonlarının da farkında olmaktadır. Vücudunu kontrol etmedeki başarısı giderek artarak kendisinin daha fazla farkına varır ve kendisini bu şekilde açıklayabilir. Çocuk okul öncesi eğitim kurumlarında, bedeninin çeşitli bölümlerini ve fonksiyonlarını düzenleyebilecek eğitim durumları ile daha etkin bir şekilde öğrenebilir. Çocuk, bilişsel, özbakım, dil, psikomotor, sosyal duygusal becerileri etrafındaki yetişkinlerle ve akranlarıyla etkileşim sonucunda kazanır.

### **2.5.1. Psikomotor Becerilerin Kazandırılması**

Psikomotor hareketler, büyük motor hareketler ve ince motor hareketler olmak üzere iki grupta toplanmaktadır. Büyük motor hareketler, yürüme, koşma gibi vücudun büyük kaslarının çalışmasını kapsayan hareketlerdir. İnce motor hareketler ise kesme, yazma vb. gibi vücudun

küçük kaslarının koordinasyonunu gerektirir. Temel hareket becerilerinin yaş ile beraber doğal olarak geliştiği dolayısı ile çevre faktörünün bunu fazla etkilemediği savunulmaktadır. Aynı zamanda bunun tek faktör olmadığı çocuklara sunulan imkânların ve temel eğitimin becerilerinin geliştirilmesinde önemli bir payı olduğu da vurgulanmaktadır (Sarı, 2005).

Çocuklar fiziksel etkinliklere ve okul öncesi eğitimin ayrılmaz bir parçası olan oyun etkinliklerine katılarak; işbirliği, paylaşmayı, saygılı davranmayı ve sabretmeyi, duygularını kontrol altına almayı öğrenir. Çocukların bu etkinlikler esnasında bedenlerini kullanmaları ve bu sayede yeterliliklerini görmeleri çocuklar için çok büyük önem arz etmektedir.

### **2.5.2. Bilişsel Becerilerin Kazandırılması**

Bu dönemde yer alan çocukların zihinsel gelişimi, Piaget'ye göre işlem öncesi dönemde yer almakla beraber öğrenmek için yüksek seviyede güdülenmiş ve araştırmacıdır. Çocukların düşünceleri algıları ile sınırlı ölçüdedir, çocuklar sadece gördüklerine inanırlar. Çocuğun belli bir nokta üzerinde odaklaşması, objenin farklı taraflarını gözlemesine engel olur. Bu durum çocuğun sadece fiziksel bilgileri edinmesini sağlar. Mantıklı düşünmenin gelişimi için önkoşulu ise fiziksel bğidir (Akyol, 2002).

Çocuklarda bilişsel gelişimi desteklemek ve öğretimi etkinleştirmek için resimli hikâye kitaplarından faydalanabiliriz. Yetişkinlerin çocuklara kitap okuması, resimleri hakkında konuşmaları, sorular sorup cevaplamaları için çocukları teşvik etmeleri çocukların bilişsel gelişimlerinin yanı sıra dil gelişimlerini de destekler.

### **2.5.3. Dil Becerilerinin Kazandırılması**

Dil iletişim aracı olmasının yanında aynı zamanda bir düşünme aracıdır. Okul öncesi eğitim dönemindeki çocukların konuşmalarında ses ve dilbilgisi hataları yer alabilir, düşüncelerini ifade etmede doğru cümle kuramayabilirler. Ama bu dönemdeki çocukların konuşmaları büyük bir hızla gelişir. Dilin gelişimini, çocukların hem konuşma hem de dinleme alıştırmaları yapmaları büyük ölçüde geliştirir (Laster ve Conte, 1999).

Okul öncesi dönem yaş grubundaki çocukların doğru dil yapısına sahip olmalarında, düşünme yollarının farkına varmalarında ve kendi yaşantılarını yorumlamalarında, yetişkinlerle etkileşim içinde olunmalıdır. Yapılan araştırmalar incelendiğinde okul öncesi eğitimin dil gelişimine katkısı büyük oranda vardır. Çocuklar üzerinde yapılan araştırmalara

bakıldığında okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim almış olan çocukların almamış olanlara göre dil gelişiminin büyük oranda fark olduğu gözlenmiştir.

#### **2.5.4. Sosyal-Duygusal Becerilerinin Kazandırılması**

Sosyalleşme, doğumdan itibaren başlayan bir süreçtir ve çocuklar, okulöncesi eğitim kurumuna devam edinceye kadar farklı sosyal becerileri ebeveynlerinden ve çevredeki diğer yetişkinlerden öğrenirler. Bazı çocuklar, okula geldiği zaman evde kabul edilen birçok sosyal beceri ve davranışının, okulda kabul görmediğini, okulda farklı şekillerde davranılması gerektiğini görürler (Yaşar, 2000).

Çocukların sosyal duygusal gelişimlerine katkı sağlamak için çocukların ihtiyaçlarının sevgi ile zamanında karşılanması çok önemlidir. Çocuğun tek başına yapabileceği davranışlara teşvik edilmesi, çocuğun yapabileceği sorumluluklar verilmesi, çocuğa değer verilmesi ve bu verilen değerın çocuğa hissettirilmesi sağlanabilir.

#### **2.5.5. Öz Bakım Becerilerinin Kazandırılması**

Çocuk belirli fiziksel beceriler kazanmaya başladıkça belirli işlerini ve öz bakımını da yapabilmeye başlar. Öz bakım becerileri çocuğun giysilerini giyip çıkarma, temizlik ihtiyaçlarının, beslenme ve tuvalet ihtiyacının kendisi tarafından giderilmesine yönelik becerilerdir (Yaşar, 2000). Her çocuğun gelişim hızı değiştiği için belirli yaşlarda kazandığı öz bakım becerileri de değişir. Fiziksel becerileri, kaba ve ince motor yetenekleri geliştikçe çocuk kademeli olarak kendi öz bakım ihtiyaçlarını karşılamaya başlar. Okul öncesi dönemde çocuğa kazandırılacak temel öz bakım becerileri uyku, yemek, tuvalet ve temizliktir. Bu alışkanlıkların kazandırılması için öncelikle çocuğa uygun ortam meydana getirilmeli ardından çocuğa rol model olunmalıdır. Çocuğu yapabilecekleri konusunda cesaretlendirmeli ve bu öz bakım becerileri çocukla birlikte model olacak şekilde yapılmalıdır.

### **2.6. Yurtiçinde Yapılan araştırmalar**

Geleceğimiz için iyi nesiller yetiştirebilmek için, okul öncesi eğitim kurumları ve ailelerin yakın bir ilişki içine girmesi gerekmektedir (Metin ve Arı, 1993). Son yıllarda çocuk eğitiminde anne-babaların eğitime dahil olmasıyla birlikte yapılan çalışmalar, anne-babanın eğitim için ne kadar önemli olduğunu açıkça görülmektedir. Anne-babanın eğitim ortamına katkılarının



sağlanması için beklentilerinin hem öğretmen hem de veli tarafından ortaya konulması gerekmektedir. Çünkü bu dönemde çocuğa kazandırılacak alışkanlıklarda anne-babaya ve okul öncesi eğitimcilerine büyük işler düşmektedir (Demiriz ve Çağlayan, 2001).

Arnas (2002) ailelerin okul öncesi eğitim kurumlarına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla 136 ebeveynle yaptığı araştırmasında ailelerin %70'inin çocuklarını eğitim kurumuna vermeden önce araştırma yaptıklarını, %75'i okulda uygulanan eğitim programının yapısı hakkında bilgi sahibi oldukları ve ailelerin okulda uygulanan programın pekiştirilmesi için bu programın evde de devam etmesini gerektiğini düşünmektedirler.

Sevinç (2006) okul öncesi eğitimini alan çocukların annelerinin okuldan olan beklentilerini incelediği çalışmasında elde edilen sonuçlara göre annelerin sınıftaki çocuk sayısının önemi, başkalarından alınan olumlu referansların olması ve anaokulunda eğitimin kaliteli olmasına önem verdikleri belirlenmiştir. Genel olarak araştırma sonuçlarına bakıldığında annelerin okul öncesi eğitime önem verdikleri görülmektedir.

Argon ve Akaya (2008) ebeveynlerin okul öncesi eğitime ve okul öncesi eğitim kurumlarına yönelik görüşlerini incelediği araştırmasında ailelere göre okul öncesinin en önemli görevleri çocuğu hayata hazırlamak, öz bakım, psikomotor ve sosyal gelişimine katkıda bulunmak, bilişsel gelişimine fayda sağlamaktır.

Yeşilyurt (2011) çocukları anaokuluna devam eden anne babaların okul öncesi eğitim kurumlarından beklentilerini araştırdığı çalışmasında ailelerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentilerinin çok fazla olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca araştırmada katılımcı seçilirken çocukla daha çok ilgilenen anne babaların soruları cevaplamaları istenmiştir. Bu durumda annelerin sayısı babaların sayısının üç katı civarındadır.

Topaç ve arkadaşları (2013) okul öncesi dönem çocuğu olan ailelerin okul öncesi eğitim kurumu seçerken göz önünde bulundurdıkları ölçütlerin incelendiği araştırma 9 aile ile yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formlarının kullanıldığı araştırmaya göre ailelerin çocuklarını gönderecekleri okulları seçerken öğretmenin tecrübesi, eğitimin kaliteli olması, okulun fiziki şartlarının iyi olması, okulun güvenli olması, öğretmenlerin özverili olması ve okulun kendini yeni şartlara adapte edebilmesi gibi kriterleri önemsendiği bulunmuştur.

Şimşek ve İvrendi (2014) yaptıkları araştırmalarında ailelerin eğitim kurumlarından beklentilerini incelemiştir. Araştırma çocukları anasınıfına giden 1465 aileyle yapılmıştır. Düşük gelire sahip ve ilkokul mezunu olan ailelerin diğer ailelere göre beklentileri daha yüksek düzeyde

olduğu belirlenmiştir. İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yaşayan ailelerin diğer bölgelerdeki ailelere göre daha düşük beklentilerinin olduğu saptanmıştır.

## **2.7. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar**

Laloumi (1997) araştırmasında okul öncesi eğitimde çalışan öğretmenlerin ile ebeveynler arasındaki işbirliği düzeyini hakkında öğretmenlerin görüşleri incelenmiştir. Araştırmaya 131 eğitimci katılmış ve onlara anket uygulanmıştır. Araştırma sonucuna göre okul öncesi eğitimin etkinliği için ebeveynlerle işbirliğinin çok önemli olduğu ve ebeveynlerin bu işbirliğini arttırmak için güçlü bir ilgi gösterdikleri ortaya çıkmıştır.

Piante, Burchinal, Vandergrift ve Mashburn (2010) yaptıkları çalışmada 480 aileye ulaşılmıştır. Çalışmada ailelere okul öncesi eğitimin en görevleri nelerdir sorusuna cevap bulmak amacıyla yapılmıştır. Sosyoekonomik düzeyi yüksek olan ailelerin okul öncesi eğitimden beklentisi çocukların sosyal ve kişilik gelişimini sağlamakken, sosyoekonomik düzeyi düşük olan ailelerin okul öncesinden beklentisi çocukların daha iyi bir geleceğinin olması için akademik ve bilişsel olarak gelişiminin sağlanmasıdır. Genel olarak ailelerin ortak görüşüne göre okul öncesi eğitimin en önemli görevleri temiz fiziksel evre, nitelikli eğitici ve okul-aile işbirliği olarak sıralanabilir.

Hatcher, Nuner ve Paulsel (2012) yaptıkları çalışmada ebeveynlerin okul öncesi ile ilgili düşüncelerini araştırmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre okul öncesinin çocukları hayata hazırlamada önemli etken olduğu sonucuna varmıştır. Başka bir sonuca göre okul öncesi ğrencilerinin özel becerilerinin gelişmesini sağlamakta, sosyal ve duygusal gelişimini olumlu açıdan değiştirmekte ve çocukların okuryazarlık becerilerini kazanmasını sağlamaktadır.

## BÖLÜM III

### YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın gerçekleşmesi için seçilen araştırmanın modelinden, araştırmanın uygulandığı çalışma grubundan, veri toplama araçlarından, verilerin toplanma sürecinden ve bu verilerin nasıl analiz edildiğinden bahsedilmiştir.

#### 3.1. Araştırma Modeli

Anaokullarına kayıtları olan çocukların velilerinde anaokulu isminin uyandırdığı görüşlerin ve bu tespit sonrasında anaokulu ismi yerine isim önerisi alındığı için bu çalışma nitel bir çalışmadır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomonoloji) kullanılarak yürütülmüştür. İnsanlara tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda tam anlamının kavranamadığı olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgu bilim iyi bir araştırma ortamı oluşturmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu yöntem, aynı dünya ve kültürde yaşayıp-yetişen bireylerin aynı olayları farklı şekillerde algılayabiliyor ve yorumlayabiliyor olmasından dolayı velilerde de anaokulu ismiyle ilgili uyandırdığı anlam da farklı olacaktır (Morton, 1986). Yani olgular içinde bulunduğumuz olaylar, tecrübeler, algılar, eğilimler gibi farklı durumlar ile bizim karşımıza çıkabilmektedir. Velilerin anaokulu ismiyle ilgili uyandırdığı anlam doğrultusunda okul öncesi eğitim kurumlarından beklentileri de değişkenlik göstermektedir. Yani buradan hareketle bu araştırmada kesin ve genellenebilir sonuçlara ulaşılamayabilir. Birey temelli bir veri analizi olduğundan elde edilen bulgular da yani bireylerin düşünceleri çerçevesinde yorumlanır. Ama bu kavramın daha iyi anlaşılmasına ve bizim daha iyi anlamamıza destek olacak sonuçlar meydana getirecektir.

#### 3.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinin içerisinde bulunan kolay ulaşılabilir örnekleme yoluyla oluşturulmuştur. Amaçlı örnekleme yöntemi çalışmada yer alan amaçlar doğrultusunda bilgi içeren zengin durumların bir araya getirilerek derinlemesine araştırma imkânı tanıyan bir yöntemdir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2012). Bundan dolayı kullanılan kolay ulaşılabilir örnekleme yolu bu zenginliği barındıran bireylerin hızlı ve pratik bir

şekilde toplanmasına hizmet eder. (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu yöntemde araştırmacı amaçları doğrultusunda erişmesi kolay ve yakın olan durumları biraya getirir. Çalışma grubu oluşturulurken bireylerin gönüllü olarak katılım sağlanmasına, araştırma hakkında yeteri kadar bilgilendirilmesi gibi konularda özen gösterilmiştir. Ayrıca bireylerin seçimi esnasında belirlenen bazı değişkenler (çocuklarının yaş grubu, öğrenim) açısından dengeli bir dağılım olması gözlemlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Gaziantep merkez ilçelerinde çocukları okul öncesi eğitim kapsamında öğrenim gören 20 veli oluşturmaktadır.

Araştırmanın çalışma grubuna ait demografik bilgileri tablo da sunulmuştur.

**Tablo 1.** Çalışma grubuna ait demografik bilgiler

Kod	Çocuğunun Yaşı (Aylık)	Öğrenim
K1	52-55	Lisans
K2	52-55	Lisans
K3	56-59	Lisans
K4	72-75	Lisans
K5	64-67	İlkokul
K6	64-67	Lisans
K7	60-63	Lisans
K8	60-63	Lisans
K9	52-55	Lisans
K10	52-55	Lisans
K11	52-55	İlkokul
K12	52-55	İlkokul
K13	56-59	İlkokul
K14	56-59	İlkokul
K15	56-59	İlkokul
K16	68-71	İlkokul
K17	72-75	İlkokul
K18	68-71	İlkokul
K19	68-71	İlkokul
K20	68-71	İlkokul

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan velilerin %55'nin ilkokul mezunu (n=11) ve %45'nin ise lisans mezunu (n=9) olduğu görülmektedir. Velilerin çocuklarının yaş bilgileri incelendiğinde ise %30'nun 52-55 aylık (n=6), %20'sinin 56-59 aylık(n=4), %10'nun 60-63(n=2), %10'nun 64-67(n=2) ,%20'sinin 68-71 (n=4) ve %10'nun ise 72-75 aylık olduğu görülmektedir.

### 3.3. Veri Toplama Araçları

Olgubilim (fenomonolojik) araştırmalarda farklı veri toplama araçlarının kullanıldığı görülmektedir. Bunlar arasında yaygın olarak kullanılan görüşme formu, araştırmada cevabı aranan sorularla ilgili örneklemden veri toplama olarak ifade edilebilir. Görüşme formu belirli bir araştırma konusu veya bir soru hakkında derinlemesine bilgi sağlar (Büyüköztürk ve vd., 2012 ).

Bu çalışmada anaokullarına kayıtları bulunan çocukların velilerinin düşüncelerini ortaya çıkarılması amaçlandığı için nitel veri toplama araçlarından yarı yapılandırılmış görüşme formu yöntemi kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu yöntemi özel bir konuda derinlemesine soru sorma, anlaşılmayan durumlarla ilgili tekrar soru sorarak durumu daha açıklayıcı hale getirip cevapları tamamlama fırsatı sunar (Çepni, 2014).

Bu amaç doğrultusunda, öncelikle ilgili alan yazın taranarak velilere yönelik 5 maddeden oluşan görüşme formu geliştirilmiştir. Hazırlanan görüşme formu öncelikle danışman öğretim üyesi ile birlikte incelenmiş ve eksikler tespit edilerek yeniden düzenleme yapılmıştır. Sorulacak soruların oluşturulan kavramsal çerçeveye uyumu ve bu çerçevenin veri toplamada rehber olup olmayacağını tespiti için bir okul öncesi eğitim bir de çocuk gelişimi alanında uzman iki öğretim üyesinin görüşlerine başvurulmuştur. Bundan sonra ise Türkçe öğretmeni 3 kişi imla kuralları açısından formu incelemiştir. Uzmanların geri bildirimleri doğrultusunda görüşme soruları düzenlenmiş ve asıl uygulama öncesinde gönüllü veli ile pilot görüşme yapılmıştır. Yani görüşme formunda yer alan sorular hakkında uzman görüşleri alınarak kapsam geçerliliği arttırılmıştır. Pilot görüşmede, ilgili veliye anlaşılmayan ya da eklenmesi istenen sorular olup olmadığı sorulmuştur. Ardından, yapılan pilot görüşmenin dökümü yapıp, veliye okutulmuş ve tam olarak söylemek istediklerinin ve soruların uyumu üzerine görüşleri alınmıştır. Pilot görüşme sürecinden alınan dönütler doğrultusunda görüşme formu yeniden yapılandırılmış ve gönüllü bir veliyle tekrar sınanmıştır. Tüm bu incelemelerin sonunda forma son şekli verilerek uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Ayrıca görüşme soruları uygulamadan önce örneklem dışındaki velilere

sorularak pilot çalışması yapılmıştır. Her bir görüşme velilere ev ziyareti kapsamında evlerinde uygulanarak 20-30 dakika arası sürmüştür. Görüşmeler sürecinde velilerin görüşleri izin alınarak ses kayıt cihazı yardımıyla kaydedilmiştir.

### **3.4. Verilerin Toplanması**

Nicel araştırmalar içinde çok fazla sayıda kullanılan anketlerle karşılaştırıldığında, görüşme yönteminin bazı güçlü yönleri bulunmaktadır. Bunlar: soruların esnek bir yapı barındırması, yanıtlanma oranı, görüşme sırasında elde edilen sözel algılar, ortamdaki araştırmacı kontrolü, anlık tepkilerin yansımaları, veri kaynağının net tanımı ve derinlemesine bilgi şeklinde sıralanabilir (Bailey, 1982). Bu avantajları sebebiyle tercih konusu olan görüşme formu oluşturulurken öncelikle konuyla alakalı literatür taranmış ve alan uzmanları yardımıyla alt problemler oluşturularak sorular buna dönük olarak oluşturulmuştur. Oluşturulan sorular, uzman görüşleri alınıp uzmanlarca yapılan öneriler doğrultusunda tekrar düzenlemeleri yapıp sonrasında katılımcılarla benzer özelliklere sahip bireylerle pilot görüşme gerçekleştirilerek tekrar gözden geçirilmiş ve son düzenlemeleri yapıp bütün görüşmelerde kullanılmıştır. Görüşme esnasında, katılımcılar gönüllülük esası ilkesince hareket edilerek araştırmaya dâhil edilmiş, izni alınarak ses kaydı yapılmış ve araştırma hakkında bilgiler veriler kayıt altına alınmıştır. Araştırma sürecinde gizlilik ilkesinin gerektirdiği tüm uygulamalar titizlikle yerine getirilmiştir. Katılımcılarla kendi istekleri doğrultusunda diledikleri yer ve zamanda esnek görüşme süreleri içerisinde görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmacının, görüşülen bireyle güven ve empatiye dayalı bir etkileşim ortamı oluşturabilmesine özellikle önem verilmiş, sohbet tarzında geçen görüşmelerde teşvik edici geri bildirimlerde bulunulmuştur. Görüşme süreçlerinin tamamlanmasının ardından oluşan ses kayıtları, yazı yoluyla alınan notlar ve tutulan gözlemlerle birlikte elektronik ortama aktarılmıştır. Aktarılan veriler, sonrasında katılımcılara tek tek gösterilerek teyitleri alınmıştır.

### **3.5. Verilerin Analizi**

Veri analizi için veriler analize tabi tutulmadan önce, veri kaybı yaşanmaması adına kayıtlar ve yazılı metin tekrar tekrar karşılaştırılmıştır. Ses kaydına alınan görüşmeler bilgisayar aracılığıyla araştırmacı tarafından üzerinde hiçbir değişim yapılmaksızın yazıya aktarılmıştır.

Araştırmacı tarafından bilgisayar ortamında hazırlanan döküm formuna, betimsel içerik, görüşmecî yorumu, genel yorumlar sütunlar halinde ayrılarak yazılmıştır. Yazıya aktarılan görüşmelerden üç tanesi yansız olarak seçilerek katılımcılara sunulmuş ve teyidi alınmıştır. Verilerin çözümlenmesinde ise birbirine benzeyen verileri temalar çerçevesinde bir araya getirerek bunları okuyucunun anlayabileceği biçimde düzenleyip yorumlamayı gerektiren (Yıldırım ve Şimşek, 2011) içerik analizi kullanılmıştır. Yazıya aktarılan görüşme dosyaları araştırmacı ve alan uzmanı tarafından incelenmiş ve verilerden çıkarılan kavramlara göre kodlanmıştır. Bu kodlama sürecinde araştırmacı, verileri ayrıntılı şekilde inceler ve okur, araştırmanın amacı doğrultusunda önemli olan boyutları belirlemeye çalışarak kodlar oluşturur (Yıldırım ve Şimşek, 2008). İçerik analizi süreci elde edilen verilerin tanımlanması, kodlanması ve temalar altında toplanmasını içerisinde barındırmaktadır (Patton, 2014). Görüşme süreci sonrası elde edilen veriler detaylı olarak incelenmiş, alt araştırma problemleri çerçevesinde kodlamalar gerçekleştirilmiştir. Araştırmacının kodlama sürecinde araştırma sorularını ya da araştırmanın kavramsal çerçevesini dikkate alarak ve bu çerçevede verilerin içinde ne aradığının sürekli farkında olarak süreci devam ettirmelidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Kodlamalar yapıldıktan sonra temalar oluşturulmuş temaların oluşturulmasında alan uzmanı ve araştırmacı ayrı ayrı çalışmış ve elde edilen temalar karşılaştırılarak uzlaşma sağlanmıştır. Alan uzmanı ve araştırmacının ortak çalışmaları ile görüşlerin kodlara ve temalara göre düzenlenmesi sağlanmış, elde edilen bulgular ortak çalışma ile yorumlanmıştır. Elde edilen bulguların açıklanması, yorumlanması ve sonuçların sunulması ile veri analizi gerçekleştirilmiştir. Birden fazla temayı içeren görüşler için kodlamalar ilgili temalar içinde yapılmıştır. Temalar, literatürde "altın cümle" olarak tanımlanan, katılımcıların görüşlerini kısa-özlü ifadelerle betimleyen alıntı cümleler kullanılarak desteklenmiştir (Öztuna-Kaplan, 2006). Analiz ve yorumlama esnasında karışıklığı engellemek adına ise katılımcı görüşme formları K1'den K20'ye kadar numaralandırılmıştır. Buradaki temel amaç bulgularda yer alan temaların katılımcılardan elde edilen görüşlerle desteklenerek araştırmanın geçerliliğini kanıt oluşturmaktır. Araştırmada toplanan verilerin içerik analizinde kodlama güvenilirlik hesaplaması için Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği;  $Güvenirlik = \frac{Görüş\ Birliği}{(Görüş\ Birliği + Görüş\ Ayrılığı)}$  şeklindeki güvenilirlik formülü kullanılmıştır. Hesaplama sonucunda kodlamaların güvenilirliği %79 olarak hesaplanmış ve kodlamaların güvenilir olduğu kabul edilmiştir. Güvenirlik katsayısının %70'in üzerinde çıkması durumunda, araştırmanın güvenilir olduğu kabul edilmektedir (Miles ve Huberman, 1994). Daha sonra elde edilen kodlar belirli kuramsal çerçeve ve mantık çerçevesinde

temalarda birleştirilmiştir. Ortaya çıkan temalar ve kodlar birbirleriyle ilişkili biçimde açıklanarak yorumlanmış ve sonuçlara ulaşılmıştır. Ayrıca elde edilen veriler tablolaştırılmış ve katılımcı görüşlerine yer verilerek bulgular yorumlanmıştır. Böylece elde edilen verilerin geçerliği sağlanmaya çalışılmıştır.





## BÖLÜM IV

### BULGULAR

Bu bölümde araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme sorularına katılımcıların verdikleri cevapların tema ve kodlar vasıtasıyla analizi sonucu saptanan bulgular katılımcı görüşlerinden direkt alıntılarla desteklenerek aktarılmıştır.

#### 4.1. Velilerin Okul Öncesi Eğitim Gerekliliğine İlişkin Görüşleri

Alt problemlerin ilki olan “Okul öncesi eğitimini gerekli midir, hangi açılardan gerekli görüyorsunuz?” sorularına katılımcıların verdikleri cevaplardan yola çıkarak oluşturulan kodlar “Sosyalliği geliştirmesi, özgüvene katkı, çalışan kadın olma, dil gelişimi katkı, ilkokula hazırlık, bütüncül gelişim, öz bakım desteği, kendini ifade etme, arkadaş edinme, okul ortamını tanıma” şeklinde belirlenmiş olup söz konusu olan kodlar “Gerekli Bulma” temasında ifade edilmiştir. Oluşturulan tema, kod, katılımcı bilgisi tekrar sıklıklarıyla Tablo 2’de gösterilmiştir.

**Tablo 2.** Okul öncesi eğitimin gerekliliğine yönelik kodlar ve temalar

Tema	Kodlar	Katılımcı Bilgisi	Tekrar Sayısı
Gerekli Bulma	Sosyalliği geliştirmesi	K1,K2,K4,K6,K8,K10,K15	7
	Özgüvene katkı	K2,K6,K10,K11	4
	Çalışan kadın olma	K1	1
	Dil gelişimi katkı	K2,K3 K8 K11	4
	İlkokula hazırlık	K4,K5 K9 K10 K11 K13 K14 K16 K17 K18 K19	11
	Bütüncül gelişim	K4 K5 K7 K8 K9 K10	6
	Öz bakım desteği	K7	1
	Kendini ifade etme	K12	1
	Arkadaş edinme	K15	1
	Okul ortamını tanıma	K20	1

Okul öncesi eğitimin gerekliliğine ilişkin velilerin görüşleri dikkate alındığında, velilerin tamamının okul öncesi eğitimin gerekli olduğu ile ilgili ifadeler kullandığı görülmektedir. Bu durumdan ötürü bu alt problemde sadece gerekli bulma teması oluşturulmuştur. Gerekli bulma temasında yer alan kodların tekrar sayıları incelendiğinde en çok tekrar eden kodun “İlkokula hazırlık” olduğu görülmektedir. Daha sonra bunları sırasıyla “Sosyalliği geliştirmesi”, “Bütüncül gelişim”, “Dil gelişimi katkı”, “Özgüvene katkı” ve diğerleri takip etmektedir. Veliler okul öncesi eğitimin ilkokula hazırlık açısından önem arz ettiğini, burada yapılan faaliyetlerin ilkokula temel oluşturacağı ile ilgili görüş belirtmişlerdir. Bu kod kapsamında yer alan kullanıcı görüşlerinin bazıları şu şekilde ifade edilmiştir:

*“...Okul öncesi eğitimi çocuğumun tüm gelişim alanlarının daha fazla gelişmesini sağlamasını, çocuğumun ilkokula en iyi şekilde hazırlanması için gerekli buluyorum.”(K4)*

*“Çok gerekli hem de. En başta çocuklar ilkokula geçtiğinde kendini daha iyi hissediyor ilk çocuğumdan biliyorum.” (K9)*

Veliler “Sosyalliği geliştirmesi” kodu altında okul öncesi eğitimin çocukların çevresindeki arkadaş, aile ve öğretmen ilişkileri olumlu etkilediğini kendilerini kolaylıkla ifade edebildiklerini ve toplumda bir yer edinme açısından gelişim gördüklerini dile getirmişlerdir. Bu kod kapsamında yer alan Katılımcı 15’e ait görüşlerini şu şekilde dile getirmiştir:

*“Burada yapılan çalışmalar çok güzel. Çocuklar rahatlıkla iletişim kurup sosyalleşebiliyorlar. Çocuğum önceden bazı zamanlar konuşmak istemiyordu. Oyunlar oynayarak sosyalleşiyor. Bu çok önemli ve gerekli .” (K15)*

Okul öncesi eğitimin sosyallik ile beraber özgüveni geliştirmesi açısından önem arz ettiğini düşünen Katılımcı 6’nın görüşleri şu şekildedir:

*“Özgüven, paylaşmayı öğrenmesi ve özellikle sosyalleşmesi açısından gibi konularda çok önem arz ettiğini düşünüyorum.” (K6)*

Özgüveni geliştirdiğine yönelik düşüncelerini ifade eden bir diğer görüş de şu şekildedir:

*“Çocuğum okula gittikten sonra kendine daha fazla özgüven duymaya başladı.” (K11)*

Okul öncesi eğitimin tüm gelişim alanlarına olumlu katkısı olabileceğini ve bunun bütüncül bir gelişim için gerekli olduğu gören görüşler şu şekilde göze çarpmaktadır:

*“...Çok etkili bir eğitim kurumu tabi ki eksiklikler var ama çocuklar birçok etkinlikler gerçekleştiriyor. Bu da hem fiziki hem duygusal hem de diğer alanlarda gelişmelerini sağlıyor.” (K5)*

*“Anaokulundan aldığı eğitim beklentilerimi karşıladı. Çocuğumun motor, sosyal ve duygusal gelişimi güçlendi.” (K7)*

Gerekli görme teması altında bulunan ve tekrar sayısı az da olsa önem arz ettiği düşünülen “Çalışan kadın olma”, “Öz bakım desteği”, “Kendini ifade etme”, “Arkadaş edinme”, “Okul ortamını tanıma” ait diğer fikirler sırasıyla şu şekilde dile getirilmiştir:

*“Çocuğumun gelişim alanları açısından sosyalleşmesi ve annelerin çalışan kadın olmalarından dolayı gerekli görüyorum.” (K1)*

*“Öğretmenler tarafından öz bakım anlamında desteklenmesi ve eğitilmesi açısından gereklidir.” (K7)*

*“Konuşurken hecelerini yerini değiştiriyordu. Okula gidince konuşması çok düzeldi. Dil gelişimine çok katkısı oldu.” (K3)*

*“Okul öncesi eğitimin çocuğumun kendini ifade edebilmesi için gerekli olduğunu düşünüyorum. Çocuğum kendini ifade ederken düzgün yansıtabilme becerisini bu sayede kazanacaktır.” (K12)*

*“Çocukların okul ortamını tanıması için anaokulunun gerekli olduğunu düşünüyoruz. Çocuğumuzu esas gönderme sebepimiz bu.” (K20)*

#### **4.2. Velilerin Okul Öncesi Eğitimin Gelişim Alanlarına İlişkin Görüşleri**

“Veliler çocukların gelişim alanlarına katkısını nasıl görmektedir?” alt problemine ilişkin “Çocuğunuzun gelişim alanlarına ilişkin düşünceleriniz nelerdir?” görüşme sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplardan yola çıkarak oluşturulan temalar “Bilişsel gelişim”, “Dilsel gelişim”, “Sosyal-duygusal gelişim”, “Motor gelişimi” ve “Öz bakım” şeklinde belirlenmiş olup

söz konusu olan oluşturulan tema, kod, katılımcı bilgisi tekrar sıklıklarıyla Tablo 3’de gösterilmiştir.

**Tablo 3.** Okul öncesi eğitimin hangi gelişim alanlarına katkı yaptığına yönelik kodlar ve temalar

Temalar	Kodlar	Katılımcı Bilgisi	Tekrar Sayısı
<b>Bilişsel Gelişim</b>	Sayıları öğrendi.	K1,K3,K5,K6,K8,K9,K11,K12K13, K14,K15,K16,K17,K18,K19,K20	16
	Renkleri öğrendi.	K1,K3,K5,K6,K8,K9,K11,K12,K13 K14,K15,K16,K17,K18,K19,K20	16
	Örüntü ve parça bütün ilişki kabiliyeti kazandı.	K2,K3,K5,K6,K9,K11,K12,K13 K14,K15,K16,M19,M20	13
	Hafızasını geliştirdi.	K2	1
	Farkları bulabiliyor.	K6	1
	Geometrik şekilleri tanıyor.	K5,K8,K9,K11,K12,K13,K15,K16 K17,K18,K19,K20	12
<b>Dilsel Gelişim</b>	Kendi kendini ifade edebilmeye başladı.	K1,K2	2
	Vurgu ve tonlamayı doğru bir şekilde yapıyor	K6	1
	Konuşması gelişti.	K3	1
	Akıcı konuşma	K6	1
	Tüm harfleri doğru çıkartabiliyor	K5,K9	2
	Kurallı cümle kurabiliyor.	K6,K8,K11,K12,K13 K14,K15,K16,K17,K18,K19,K20	12
	Kavramları doğru kullanabiliyor.	K11,K12,K13,K15 K16,K17,K18,K20	8
<b>Sosyal-Duygusal Gelişim</b>	Çevresi ile iletişim kurabiliyor.(Sosyallik vurgusu)	K1,K4,K5,K8,K9 K10	6
	Bencillik azaldı	K1	1
	Özgüven arttı	K2,K5,K6,K9,K11,K12,K13,K14,K15	9
	İçe kapanıklık yıkıldı	K4 K10	2
	Farklı kültürdeki çocuklarla tanıştı	K4 K10	2
	Ağlama azaldı.	K5	1
	Sorumluluk alıyor	K6	1

	Duygularını açıkça ifade eder	<i>K6</i>	1
	Paylaşım arttı	<i>K8</i>	1
	Çok fazla gelişim olmadı.	<i>K1</i>	1
	İnce becerilerde ufak bir gelişim yaşandı.	<i>K1,K6</i>	2
	Yaşlılarıyla aynı	<i>K3</i>	1
	Fiziksel özelliklerini bilir.	<i>K3K11K12K13K14K15K16K17, K18,K19,K20</i>	11
<b>Motor gelişimi</b>	Kas gelişiminde büyük fark görüldü.	<i>K4,K9,K10</i>	3
	Aktivitelere katılma isteği arttı.	<i>K2,K5</i>	2
	Kalın kas becerileri gelişti	<i>K6,K8,K9,K11,K12,K13,K14,K16, K17,K18,K19,K20</i>	12
	Tuvalet alışkanlığı kazandı.	<i>K1,K5</i>	2
	Kişisel temizlik yapamıyor.	<i>K1</i>	1
	Kılık kıyafetlerini kendi çıkartabiliyor.	<i>K2 K5</i>	2
	Dengeli beslenmiyor	<i>K1,K2,K6,K11,K12,K13,K14,K15, K16,K17,K18,K19,K20</i>	13
<b>Özbakım</b>	Tuvalete gidemez.	<i>K3</i>	1
	Basit temizlik yapabilir	<i>K3</i>	1
	Dengeli besleniyor	<i>K5,K9</i>	2
	Bakımını kendi başına yapabiliyor	<i>K6,K9,K11,K12,K13,K14,K15,K16 K17,K18,K19,K20</i>	12
	Özbakım desteği arttı.	<i>K7,K8</i>	2

Tablo 3 incelendiğinde okul öncesi eğitimin gelişim alanlarına katkına yönelik görüşler 5 tema altında özetlemiştir. Okul öncesi eğitimin en çok “Bilişsel” gelişim alanına katkısını olduğunu dile getiren katılımcılar 59 tekrar yaparak bu alana işaret etmişlerdir. Diğer gelişim alanları incelendiğinde “Öz bakım” temasının 34 defa, “Motor beceri” temasının 32 defa, “Dilsel” temasının 27 ve “Sosyal duygusal” temasının ise 24 defa tekrar ettiği görülmektedir. Bilişsel temasında yer alan kodlar incelendiğinde en çok tekrar eden kodların sırasıyla “Sayıları öğrendi” , “Renkleri öğrendi” , “Örüntü ve parça bütün ilişki kabiliyeti kazandı.” ve diğerleri olduğu görülmektedir. Öz bakım temasında yer alan kodlar incelendiğinde en çok tekrar eden kodların sırasıyla “Dengeli beslenmiyor” , “Bakımını kendi başına yapabiliyor” ve diğerleri

olduğu görülmektedir. Motor gelişimi temasında yer alan kodlar incelendiğinde en çok tekrar eden kodların sırasıyla “Kalın kas becerileri geliştirdi”, “Fiziksel özelliklerini bilir” ve diğerleri olduğu görülmektedir. Dilsel temasında yer alan kodlar incelendiğinde en çok tekrar eden kodların sırasıyla “Kurallı cümle kurabiliyor.”, “Kavramları doğru kullanabiliyor.” ve diğerleri olduğu görülmektedir. Sosyal duygusal temasında yer alan kodlar incelendiğinde en çok tekrar eden kodların sırasıyla “Özgüven arttı”, “Çevresi ile iletişim kurabiliyor.(Sosyallik vurgusu)” ve diğerleri olduğu görülmektedir. Temalarda yer alan kodlara ait bazı görüşler şu şekilde ifade edilmiştir:

#### **4.2.1. Bilişsel Gelişime Yönelik Görüşler**

*“Bilişsel gelişimini 40-50 parçalı yapbozu yapabiliyor, eksiksiz bir şekilde 1’den 100’e kadar sayabiliyor. Gruplandırma, sıralama eşleştirmeyi kolaylıkla yapabiliyor...” (K6)*

*“Çocuğum anaokuluna gittiğinden beri daha çok şey öğrendi. Renkleri ve şekillerin adını sorduğumuzda doğru bir şekilde söylüyor. Yap-boz oynamayı çok seviyor, tamamlayabiliyor.” (K9)*

*“Bilişsel olarak çok fazla gelişme oldu. Örüntü çalışmaları çok iyi. Hafızasını çok iyi seviyeye getirdi.” (K2)*

*“...Resimdeki farkları bulabiliyor, şekiller oluşturabiliyor ve renkleri biliyor.” (K6)*

#### **4.2.2. Öz Bakım Gelişime Yönelik Görüşler**

*“...Yeterli beslenmiyor iştahı yok tuvalet alışkanlığı var ama temizliği pek yapamıyor.” (K1)*

*“Yemek seçiyor dengeli beslenmiyor. Diş fırçalama hatırlama kıyafet konusunda kendisi giyip çıkarabiliyor.”(K2)*

*“Önceden tuvalete benim götürmemi istiyordu. Ayakkabılarını ters giyiyordu. Şimdi kendi başına bunları halledebiliyor. Diş fırçalamayı ben unutsam dahi bana hatırlatıyor, kendi temizliğine dikkat ediyor.” (K5)*

*“Öğretmenler tarafından öz bakım anlamında desteklendi ve eğitildi.”(K7)*

#### **4.2.3. Motor Gelişime Yönelik Görüşler**

*“Çok değil. Kalem tutmada ilerleme var. Ellerini yumruk yapıyorlar Koşmada çok düşüyorlar.”(K1)*

*“Anaokulundan en büyük beklentim çocuğumun içe kapanık yapısını yıkmasıydı. Sosyalleşti ve kas gelişiminde büyük fark görüldü.” (K4)*

*Müzik eşliğinde çeşitli hareketleri sırayla yapıyor. Belli mesafedeki hedefi vurabiliyor. Futbol, koşma ve dans da başarılı. Topu sektirebiliyor. Kâğıdı çeşitli şekillere katlaya biliyor. (K6)*

*“Bedensel hareket olarak koşar, zıplar ve dans eder.”(K8)*

#### **4.2.4. Dilsel Gelişime Yönelik Görüşler**

*“Okula gitmeden önce evimize gelen insanlarla daha çekingen konuşuyordu, bazı harfleri çıkarmakta zorlanıyordu bir şeyleri hep ağlayarak anlatmaya çalışıyordu. Şimdi öyle değil.”(K5)*

*“Okula gitmeden önce konuşması yaşlılarından geriydi. Konuşurken hecelerin yerini değiştiriyor. Okula gidince konuşması çok düzeldi.”(K3)*

*“Konuşurken ses tonundaki vurgulara dikkat ediyor. Uzun cümle kuruyor. Kendini karşı tarafa akıcı bir şekilde ifade ediyor. Kişi zamirlerini, şimdiki zaman ve gelecek zamanı kullanabiliyor.”(K6)*

*“... Çocuğum okula gittikten sonra daha düzgün cümleler kullanmaya başladı.”(K11)*

#### 4.2.5. Sosyal-Duygusal Gelişime Yönelik Görüşler

“Arkadaşlarıyla iletişim kurabiliyorlar daha önceden bencillikleri vardı.” (K1)

“Çocuğum eskiden çekingendi. Şimdi etrafındaki insanlarla evimize gelen misafirlerle daha rahat konuşuyor. Belli ki artık kendisine güveniyor. Dedesi, babaannesi ve teyzesi de bunu fark etti. Okulun büyük bir etkisi oldu.”(K5)

“Farklı kültürdeki çocukları tanıdı toplumun parçası olduğunu gördü anaokulundaki zorluklarla mücadele etti.”(K10)

“Çocuğum okula gittikten sonra kendine özgüveni geldi. Okulun eğlenceli bir yer olduğunu gördü.” (K19)

#### 4.3. Velilerin Okul Öncesi Eğitimde Beklentilerinin Karşılanıp Karşılanmadığına İlişkin Görüşleri

“Velilerin okul öncesi eğitimdeki beklentileri karşılanmakta mıdır?” alt problemine ilişkin “Çocuğunuzun anaokulunda aldığı eğitim sizin bir anaokulundan beklentilerinizi karşılamakta mıdır? Neden?” görüşme sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplardan yola çıkarak oluşturulan temalar “Karşılatabilme”, “Yetersiz Kalma” şeklinde belirlenmiş olup söz konusu olan oluşturulan tema, kod, katılımcı bilgisi tekrar sıklıklarıyla Tablo 4’de gösterilmiştir.

**Tablo 4.** Beklentilerin karşılanmasına yönelik temalar ve kodlar

Temalar	Kodlar	Katılımcı Bilgileri	Tekrar Sayıları
<b>Karşılatabilme</b>	Yaşından dolayı karşıladı.	K1,K3	2
	Dil konusunda tatmin etti.	K3	1
	Büyük çoğunluğu karşılandı.	K4,K5,K10	3
	Birçok olumlu etkisi oldu	K5	1
	Beklentilerimi karşıladı.	K6K7K8K9	4
	Gelişim konusunda memnun etti	K9,K10,K11,K12,K13,K14,K15 K16K17K18K19K20	12
<b>Yetersiz Kalma</b>	Tam değil ekstra aktiviteler olabilir.	K2	1



Tablo 4 incelendiğinde okul öncesi eğitimin beklentileri karşılayıp karşılamadığına yönelik görüşler 2 tema altında özetlemiştir. Okul öncesi eğitimin genel olarak beklentilerinin karşılandığının dile getirildiği “Karşılabilme” teması 23 tekrar yaparak bu alana işaret etmişlerdir. Diğer bir tema olan “Yetersiz Kalma” ise sadece bir kullanıcı tarafından dile getirilmiştir. Karşılabilme temasında yer alan kodlar incelendiğinde en çok tekrar eden kodların sırasıyla “Gelişim konusunda memnun etti” , “Beklentilerimi karşıladı” , “Büyük çoğunluğu karşılandı.” ve diğerleri olduğu görülmektedir. Yetersiz kalma temasında yer alan tek kod olan “Tam değil ekstra aktiviteler olabilir.” olduğu görülmektedir. Bu kod sadece Katılımcı 2 tarafından dile getirilmiştir. Temalarda yer alan kodlara ait bazı görüşler şu şekilde ifade edilmiştir:

*“Karşılar. Çocuğun yaş grubuna göre uygun yani anaokulu. Ben çocuğumu dil konusunda eksik olduğu için gönderdim onu da karşıladı.” (K3)*

*“Aslında çevremdekiler başta kayınbabam ve kayınvalidem olmak üzere niye gönderiyorsun dediler. Çekingenliği düzelir diye göndermek istedim. Ama zamanla gördüm ki anaokulunun daha birçok şeye bir sürü etkisi oldu. Beklentilerimi karşıladı. Hatta ne kadar basit düşündüğümü anladım.”(K5)*

*“Kendine özgüveni, sorumluluk alma bilinci, kurallara uyma, yaşlılarıyla beraber zaman geçirebilmesi benim beklentilerimi karşılamaktadır.” (K6)*

*“Anaokulu beklentilerimi karşılıyor. Çünkü çocuğumun gelişim alanlarına çok büyük gelişim oldu. Anaokuluna gittikten sonra çocuğumun başta özgüveni arttı. Bu benim için çok önemliydi.”(K8)*

*“Evet, tabiki. Çocuğum okula gittikten sonra kendisini çok güzel ifade etmeye başladı. Başkaları ile konuşurken nasıl konuşması gerektiğini öğrendi.”(K12)*

*“Evet karşıladı. Çocuğum okula gittikten sonra kendisini ifade etmeyi paylaşmayı öğrendi.” (K13)*

*“Evet karşıladı. Çocuğum okula gittikten sonra kendine özgüveni geldi. Okulun eğlenceli bir yer olduğunu gördü.” (K20)*

Beklentilerinin karşılanması konusunda olumsuz görüş belirten Katılımcı 2 daha farklı aktivitelerin dâhil edilmesini talep etmekte mevcut durumu yeterli bulmamaktadır. Katılımcı 2'nin görüşleri şu şekildedir:

*“Tam değil veli olarak beklentilerimi karşılamıyor. İngilizce, eğitim, spor etkinlikleri (basket, yüzme) bunun için özel okul olmalı tabii ki.”(K2)*

#### **4.4. Velilerin Kreş ve Anaokuluna İlişkin Görüşleri**

“Velilerin kreş ve anaokuluna yönelik algıları nasıldır?” alt problemine ilişkin “Kreş-yuva-gündüz bakımevi gibi kurumlarla anasınıfı-anaokulu arasındaki farka ilişkin görüşleriniz nedir?” görüşme sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplardan yola çıkarak oluşturulan temalar araştırma içerisinde ilişkisi kurulmak istenen “Kreş” ve “Anaokulu” şeklinde belirlenmiş olup söz konusu olan oluşturulan tema, kod, katılımcı bilgisi tekrar sıklıklarıyla Tablo 5’de gösterilmiştir.

**Tablo 5.***Kreş ve anaokulu algılarına yönelik temalar ve kodlar*

<b>Temalar</b>	<b>Kodlar</b>	<b>Katılımcı Bilgileri</b>	<b>Tekrar Sayıları</b>
<b>Ana okuluna yönelik algılar</b>	Okul kavramını direk yansıtır.	<i>K1,K16,K20</i>	3
	Belirli kurallardan oluşmaktadır.	<i>K1,K13</i>	2
	Akademik destek sağlar.	<i>K1,K11,K12,K16,K20,</i>	5
	Ekonomi olarak uygundur.	<i>K3,K11,K12,K13,K14,K15</i>	6
	Hayata hazırlar.	<i>K3</i>	1
	Kültürel açıdan uygundur.	<i>K3,K8</i>	2
	İletişim güçlüdür.	<i>K4</i>	1
	Güvenlidir.	<i>K4,K10</i>	2
	Sınıflar kalabalıktır.	<i>K13</i>	1
	Daha az ilgi barındırır.	<i>K20</i>	1
<b>Kreşe yönelik algı</b>	Serbest daha esnek bir yapıdadır.	<i>K1</i>	1
	Ev ortamı vardır.	<i>K1</i>	1
	Birebir yüksek ilgi söz konusudur.	<i>K2,K3,K11,K18</i>	4
	Daha eğlenceli ve etkinlik doludur.	<i>K2,K14,K17,K18,K19</i>	5
	Sınıf mevcudu daha azdır.	<i>K2,K11,K18</i>	3
	Ticari boyutu vardır.	<i>K4,K10</i>	2
	Uzun süre ebeveynlerden ayrı kalma durumu vardır.	<i>K4,K7,K10,K12</i>	4
	Donanımlıdır.	<i>K4,K10,K20</i>	3
	Daha küçük yaşlar için uygundur.	<i>K5,K6,K8,K9,K13,K14,K18</i>	7
	Bakıma muhtaç çocuklar içindir.	<i>K5,K9,K16</i>	3
Pahalıdır.	<i>K11,K12,K13,K14,K15,K17,K18 K19,K20</i>	9	

Tablo 5 incelendiğinde kreş ve anaokuluna yönelik görüşler incelendiğinde Anaokulu ile ilgili oluşturulan kodların toplamının 15 tekrar barındırdığı, kreşle ilgili ise oluşturulan kodların toplamının 42 tekrar ile söz konusu temayla ilişkilendirildiği görülmektedir. Anaokuluna yönelik algıların oluşturduğu kodlar incelendiğinde en çok tekrar eden kodların sırasıyla “Ekonomi olarak uygundur.” , “Kültürel açıdan uygundur.” , “Güvenlidir” ve diğerleri olduğu görülmektedir.

Kreşe yönelik alguların oluşturduğu kodlar incelendiğinde ise en çok tekrar eden kodların sırasıyla “Pahalıdır.” , “Daha küçük yaşlar için uygundur.” , “Daha eğlenceli ve etkinlik doludur.” , “Birebir yüksek ilgi söz konusudur.” , “Uzun süre ebeveyninden ayrı kalma durumu vardır.” ve diğerleri olduğu görülmektedir. Temalarda yer alan kodlara ait bazı görüşler şu şekilde ifade edilmiştir:

#### 4.4.1. Anaokuluna Yönelik Algular

*“Anaokullarında biraz daha okul kavramı var. Kural var okula gitmiş gibi hissediyorum.” (K1)*

*“Anaokulu daha iyi anaokulu kültürel sosyal açıdan daha yakın ekonomik olarak da bana daha yakın.”(K3)*

*“Anaokulunda veli ile öğretmen öğrenci birlikte hareket ediyor. Anaokulunda davranış daha iyi ve kalıcı olarak sağlanıyor. Anaokulu daha güvenli çünkü herkese açık.” (K4)*

*“Anaokulu ve anasınıfı deyince 5-6 yaşındaki çocuklar aklıma geliyor.”(K5)*

*“Anaokulları birçok farklı kültürden gelen çocuklara hitap ediyor.”(K8)*

*“Anaokulu ücretsiz ve anaokulunda sınıflar kalabalık Anaokulundaki eğitim daha önemli çocuklara daha çok bilgi öğretiliyor. Çocuklar ilkokula gidecekleri için anaokulunda ilkokula hazırlanır.”(K11)*

*“Anaokulunda çocuklar yarım gün kalıyorlar ve aynı zamanda okulda matematik de öğreniyorlar. Ayrıca anaokulu ücretsiz ve evimize yakın. Çocuğum ilkokula gitmeden önce anaokuluna giderek ilkokula hazırlanıyor.”(K12)*

*“Anasınıfı-anaokulu daha büyük çocukların okula gittikleri kurumlar. Buralarda öğretmenler çocuklara hem oyunlar öğretiyor hem de ilkokula hazırlıyor.” (K20)*

#### 4.4.2. Kreşe Yönelik Algular

*“Kreş biraz daha serbest kuralsız daha fazla ev ortamı var.” (K1)*

*“Kreşte eğitim daha özverili. Birebir ilgi var. Müzik İngilizce öğretmeni farklı. Saçları taranmış örülmüş olarak eve geliyor bu çok güzel. Çocukların gün içinde yaptıkları tek tek bize anlatılırdı.” (K2)*

*“Kreşte birebir eğitim daha iyi. Ama anaokulu hayata hazırlık açısından daha iyi.”(K3)*

*“Çocuğumu kreşlere emanet etmem. Kreşlerde işleyiş farklı. Kreşler ticari boyuta birçok şey görmezden gelinebiliyor kreşte. Kreşin malzemeleri, donanımı çok iyi ama bir çocuk tüm gün boyunca anne ve babadan ayrı kalmamalı. Anne ve babanın çocuğu ile zaman geçirmesi çok önemli. Günün yarısında anne ve babadan uzak kalması yeterli.” (K4)*

*“Kreş ve yuva deyince aklıma daha küçük çocuklar (2-3 yaş) geliyor...” (K5)*

*“Kreşte daha küçük çocuklar var ve kreş ekonomik olarak pahalı. Kreşlerde öğrenci sayısı az olduğundan öğretmenler daha ilgili.” (K11)*

*“Kreşte pahalı ve evimize yakın yerlerde kreş yok. Kreşlerde çocuklar gün boyu kalıyorlar ve daha çok oyun oynuyorlar.” (12)*

*“Kreşte ücret çok fazla anaokulunun maliyeti daha az. Kreşlerde daha küçük çocuklara bakılıyor anaokulunda 5 yaşındaki çocuklara bakılıyor.”(K14)*

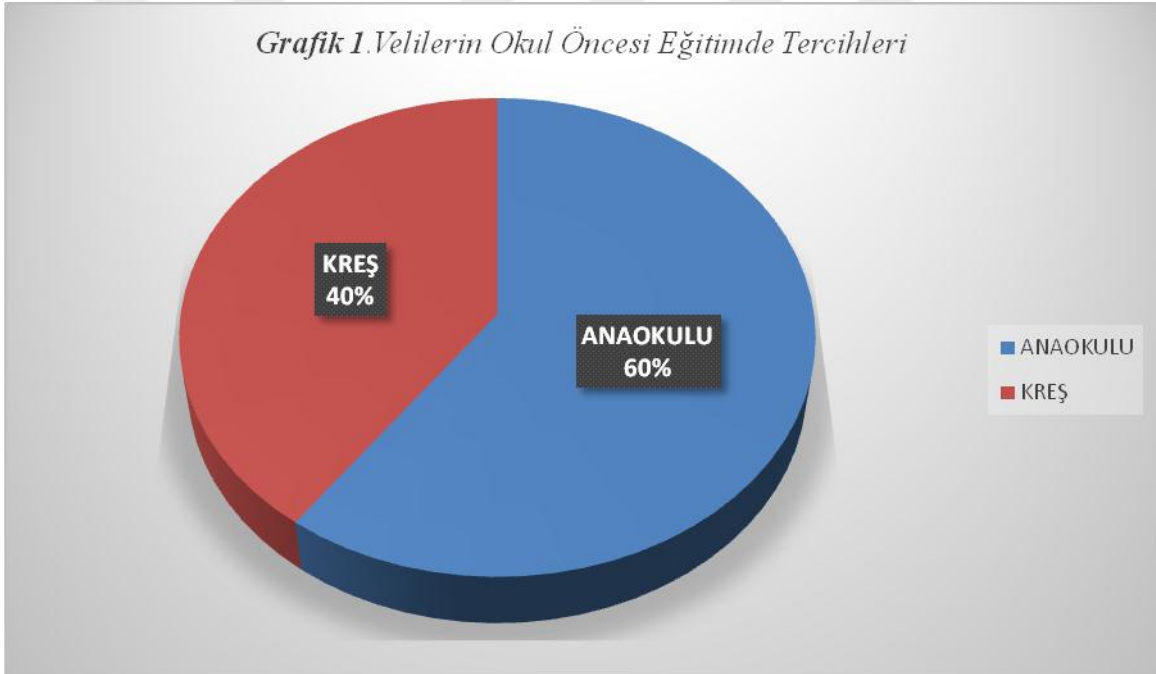
*“Kreş yuva bence daha çok işte çalışanların çocuklarının bakılması için gönderdikleri kurumlar.” (K16)*

*“Kreş çocukların tüm gün eğitim aldığı ücretli bir yer.” (K17)*

“Kreş küçük çocukların gittikleri tüm gün eğitim aldığı ücretli bir yer. Sınıflarda daha az öğrenci var ama öğretmenler daha fazla. Bu yüzden kreşlerde çocuklarla daha çok ilgileniliyor. Ama maliyeti yüksek.” (K18)

#### 4.5. Velilerin Okul Öncesi Eğitimde Kreş-Anaokulu Arasındaki Tercihleri

“Velilerin okul öncesi eğitimdeki kreş-anaokulu tercihleri nasıldır?” alt problemine ilişkin “Çocuğunuzun okul öncesi eğitimini anaokulunda mı yoksa kreşte mi tercih almasını tercih ederiniz?” görüşme sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplardan yola çıkarak oluşturulan tercih yüzdeleri Grafik 1 ve katılımcı tercihleri Tablo6’da gösterilmiştir.



Grafik 1 incelendiğinde 20 katılımcının %60'nın anaokulu (n=12) , %40'nın ise kreş(n=8) tercihinde bulunduğu görülmektedir.

**Tablo 6.** Velilerin okul öncesi eğitimdeki kurum tercihleri

Kurum	Katılımcılar	Frekans
Anaokulu	K3,K4,K5,K6,K8,K9,K10,K11,K12,K14,K15,K16	12
Kreş	K1,K2,K7,K13,K17,K18,K19,20	8

Tablo 1 incelendiğinde katılımcılardan K3,K4,K5,K6,K8,K9,K10,K11,K12,K14,K15 ve K16'nın tercihini anaokulundan, K1,K2,K7,K13,K17,K18,K19 ve K20'nin tercihini kreşten yana kullandıkları görülmektedir.

#### 4.6. Velilerin Okul Öncesinde Eğitimde Cinsiyete İlişkin İlişkin Görüşleri

“Velilerin okul öncesi eğitimde cinsiyete ilişkin algılar nasıldır?” alt problemine ilişkin “Çocuğunuzun okul öncesi öğretmeninin cinsiyeti sizce önemli midir? Neden?” görüşme sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplardan yola çıkarak oluşturulan temalar araştırma içerisinde tercihi istenen “Kadın Öğretmen” , “Erkek Öğretmen ve tercihte bulunmayanların oluşturduğu “İlişkisi yok” şeklinde belirlenmiş olup söz konusu olan oluşturulan tema, kod, katılımcı bilgisi tekrar sıklıklarıyla Tablo 7’de gösterilmiştir.

**Tablo 7.** Okul öncesi eğitimde öğretmenin cinsiyet tercihine ilişkin temalar ve kodlar

Temalar	Kodlar	Katılımcı Bilgiler	Tekrar Sayıları
	Annelik içgüdüğü taşıyor.	K1,K7,K8,K9,K11,K12,K14	7
	Anaç ruhları var.	K1,K7	2
	Çocuklarla daha ilgili	K5,K11	2
<b>Kadın öğretmen</b>	Çocuğum okulu daha çok sever	K5	1
	Kadınlar daha duyarlı ve sevgi doludur.	K8,K9,K18	3
	Çocuğumun bakımı daha iyi üstlenir.	K11,K20	2
	Kadın olmasını isterim.	K12,K13,K14,K18,K20	5
	Daha iyi iletişim kurar.	K13	1
<b>Erkek öğretmen</b>	İstemem bu yaş grubu için daha sert.	K11,K13,K14	3
	Hayır, istemem kadın gibi olmaz.	K5,K12	2
	Erkek olmasını istemem.	K1	1
<b>İlişkisi yok.</b>	Fark etmez.	K2,K16,K19	3
	Cinsiyet önemli değil	K3,K4,K6,K10,K15,K17	6

Tablo 7’de okul öncesi eğitimde kadın ve erkek öğretmene yönelik görüşler incelendiğinde “Kadın öğretmen” temasının altında yer alan kodların toplamının 23 tekrar barındırdığı, “Erkek öğretmen” temasının altında yer alan kodların tekrar sayılarının toplamının 9, “İlişkisi yok” temasının altında yer alan kodların tekrar sayılarının toplamının ise 9 olduğu görülmektedir. Kadın öğretmene yönelik algıların oluşturduğu kodlar incelendiğinde en çok tekrar eden kodların sırasıyla “Annelik içgüdüğü taşıyor.” , “Kadın olmasını isterim.” , “Kadınlar daha duyarlı ve sevgi doludur” ve diğerleri olduğu görülmektedir. Erkek öğretmene yönelik algıların oluşturduğu kodlar incelendiğinde ise en çok tekrar eden kodların sırasıyla “İstemem bu yaş grubu için daha sert.” , “Hayır, istemem kadın gibi olmaz.” , “Erkek olmasını istemem.” “olduğu görülmektedir. İlişkisi yok temasının altında yer alan kodlar incelendiğinde en çok tekrar eden kodların sırasıyla “Cinsiyet önemli değil” ve “Fark etmez.” olduğu görülmektedir. Temalarda yer alan kodlara ait bazı görüşler şu şekilde ifade edilmiştir:

*“Kadın olmasını isterim kadınlarda annelik içgüdüleri daha fazla anaç ruhları var.”(K1)*

*“Hayır, cinsiyeti önemli değil.” (K3)*

*“Hayır, cinsiyeti önemli değil. Öğretmenler arasında cinsiyet fark etmez. Ama toplumda bu algı var. Okul öncesinde erkek öğretmen de mevcut. Ama çoğunluk kadın öğretmen.”(K4)*

*“Kadın olmasını isterim kadınlar çocuklarla daha iyi ilgileniyorlar. Kadınlar daha anaç. O yaştaki çocuklar ilk kez okula gidiyor. Okulu sevmeleri bence çok önemli.”(K5)*

*“Kız çocuğu sahibiyim. Okul öncesi öğretmeni bir nevi anne gibi. Çocuğun öz bakımından beslenmesine kadar yardımcı oluyor. Annenin görevini üstleniyor. Buna bayan öğretmenlerin daha uygun olduğunu düşünüyorum.” (K7)*

*“Cinsiyet önemli. Bayan öğretmenler anne figürüne daha yakın. Bayan öğretmen tercihim. Öncelikli tercihim bayan öğretmen olurdu. Bayan öğretmenler daha şefkatli, duyarlı, incelik sahibi ve çocukları daha iyi anlayabiliyor.”(K8)*



*“Kadın olmasını isterim kadınlar çocuklarla daha iyi daha sevgi dolu daha sabırlı ilgileniyorlar. Kadınlar daha anaç. O yaştaki çocuklar ilk kez okula gidiyor. Okulu sevmeleri bence çok önemli. Bunun için de anne figürüne yakın olması için kadın olması önemli” (K9)*

*“Hayır, cinsiyeti önemli değil. Öğretmenler arasında cinsiyet fark etmez. Ama toplumda bu algı var. Okul öncesinde erkek öğretmen de mevcut.”(K10)*

*“Kadın olmasını isterim. Çünkü kadın öğretmende daha anne duygusu var. Çocuklar için bakımı kadın öğretmen daha iyi yapar. Hayır, erkek olmasını istemezdim. Erkek öğretmen daha sert olur çocuğum küçük olduğu için istemem.” (K11)*

*“Kadın olmasını isterim. Çünkü kadın öğretmende daha anne duygusu var. Çocuğuma annesi olarak babasından daha iyi bakıyorum o yüzden erkek olmasını istemezdim.”(K12)*

*“Kadın olmasını isterim. Çünkü kadın öğretmenlerin hem çocuğum ile hem benim ile daha iyi iletişim kurar. Ben de kadın öğretmen ile daha iyi iletişim kurarım. Hayır, erkek olmasını istemezdim. Erkek öğretmen daha mesafeli olur kadın öğretmendeki gibi iletişimim rahat olmaz.”(K13)*

*“Evet, erkek öğretmen olsaydı onu da tercih ederdim. Çünkü öğretmenlik mesleğinde erkek ya da kadın olmasının bir farkı yok. Erkek öğretmen de kadın öğretmen de çocuğuma aynı şekilde eğitim verir.”(K14)*

*“Erkek öğretmen tercih etmem. Bir erkek öğretmen ile bir kadın öğretmen bir çocuğa aynı özenle bakamaz. Kadın öğretmen daha becerikli. Bir anne gibi bakabilir kadın öğretmen çocuklar da kadın öğretmene daha sevgi dolu hisseder.” (K18)*

*“Erkek olmasını tercih etmezdim. Çünkü çocuğuma annesinden yani benden sonra erkek öğretmenin eğitim vermesini istemem. Kadın öğretmen çocuğumun yemek yemesiyle, tualete gitmesi ile daha iyi ilgilenir.” (K19)*

#### 4.7. Velilerin İlkokulda Cinsiyete İlişkin İlişkin Görüşleri

Velilerin ilkokulda cinsiyete ilişkin algıları nasıldır?” alt problemine ilişkin “Çocuğunuzun ilkokul öğretmenin cinsiyeti sizce önemli midir? Neden?” görüşme sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplardan yola çıkarak oluşturulan temalar araştırma içerisinde tercihi istenen “Kadın Öğretmen” , “Erkek Öğretmen ve tercihte bulunmayanların oluşturduğu “İlişkisi yok” şeklinde belirlenmiş olup söz konusu olan oluşturulan tema, kod, katılımcı bilgisi tekrar sıklıklarıyla Tablo 8’de gösterilmiştir.

**Tablo 8.** İlkokulda öğretmenin cinsiyet tercihine ilişkin temalar ve kodlar

Temalar	Kodlar	Katılımcı Bilgileri	Tekrar Sayıları
<b>Kadın öğretmen</b>	Anne figürü taşır	<i>K9</i>	1
	Kadın olmasını isterim.	<i>K13</i>	1
<b>Erkek öğretmen</b>	Kuralcı ve disiplinli olmasından dolayı isterim.	<i>K1 K6 K12 M16</i>	4
	Sorunları yansıtmadığı için isterim.	<i>K1</i>	1
	Erkek olabilir.	<i>K3 K5</i>	2
<b>İlişkisi yok.</b>	Fark etmez.	<i>K2, K4 K8 K11 K14, K18, K19, K20</i>	5
	Önemli değil.	<i>K7 K10 K15 M17</i>	4

Tablo 8’de ilkokulda kadın ve erkek öğretmene yönelik görüşler incelendiğinde “Kadın öğretmen” temasının altında yer alan kodların toplamının 2 tekrar barındırdığı, “Erkek öğretmen temasının altında yer alan kodların tekrar sayılarının toplamının 7, “İlişkisi yok” temasının altında yer alan kodların tekrar sayılarının toplamının ise 9 olduğu görülmektedir. Kadın öğretmene yönelik algıların oluşturduğu kodlar incelendiğinde en çok tekrar eden kodların sırasıyla “Anne figürü taşır” , “Kadın olmasını isterim.” olduğu görülmektedir. Erkek öğretmene yönelik algıların oluşturduğu kodlar incelendiğinde ise en çok tekrar eden kodların sırasıyla “Kuralcı ve disiplinli olmasından dolayı isterim.” , “Erkek olabilir. “olduğu görülmektedir. İlişkisi yok temasının altında yer alan kodlar incelendiğinde en çok tekrar eden kodların sırasıyla “Fark etmez.” ve “Önemli değil.” olduğu görülmektedir. Temalarda yer alan kodlara ait bazı görüşler şu şekilde ifade edilmiştir:

*“İlkokul öğretmenlerinin erkek olsun isterim daha kuralcı sorunlarını çocuklara yansıtıyor. Kadın öğretmenler sorunlarını çocuklara yansıtıyor.” (K1)*

*“İlkokul öğretmeni erkek olabilir.” (K5)*

*“Tercih edebilirdim daha otoriter olduğu için erkek öğretmeni bu açıdan düşünebilirdim. Cinsiyet önemli değil.” (K6)*

*“Öğretmenler arasında cinsiyet fark etmez. İlkokul öğretmeni için de aynı şeyi düşünüyorum yani cinsiyeti fark etmez.” (K10)*

*“İlkokul öğretmenin erkek olsun isterim. Erkek öğretmen daha disiplinli.” (K12)*

*“İlkokul öğretmeni için cinsiyeti kadın öğretmen olsun. Kadın öğretmen çocuğumun her sorunu ile yakından ilgilenir.”(K13)*

*“İlkokul öğretmeni için erkek öğretmen tercih ederim. Çünkü erkek öğretmenler okulda daha az izin alıyorlar. Mesela kadın öğretmen doğum yapınca çocuğumun öğretmeni değişebiliyor.” (K16)*

#### **4.8. Velilerin Kreş ve Anaokuluna İlişkin Görüşleri**

“Velilerin anaokulu ve kreşe yönelik algıları arasında ilişki nasıldır?” alt problemine ilişkin “Anaokulu kelimesi ile ilkokul kelimesi arasında nasıl bir ilişki olduğunu düşünüyorsunuz?” görüşme sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplardan yola çıkarak oluşturulan temalar araştırma içerisinde ilişkisi kurulmak istenen “İlkokul” ve “Anaokulu” şeklinde belirlenmiş olup söz konusu olan oluşturulan tema, kod, katılımcı bilgisi tekrar sıklıklarıyla Tablo 9’da gösterilmiştir

**Tablo 9.** *Anaokulu ve ilkökul ilişkisine yönelik temalar ve kodlar*

Temalar	Kodlar	Katılımcı Bilgileri	Tekrar Sayıları
<b>Anaokulu</b>	İlk öğretmen deneyimi	<i>K1,K4,K5,K6,K8,K17</i>	6
	İkinci yuva olarak görme	<i>K2,K10,K14,K15,K17</i>	5
	Oyun ağırlıklı okul	<i>K2</i>	1
	Anne sevgisi	<i>K3,K4,K13,K17,K18,K20</i>	6
	İlkokula hazırlanış	<i>K7,K10,K11,K13,K16,K19</i>	6
	Evden ilk ayrılma	<i>K7,K8,K9,K11,K12,K14,K15,K19</i>	8
<b>İlkokul</b>	İlkokul deneyimi	<i>K1,K4,K7,K13,K19</i>	5
	Akademik faaliyet	<i>K2,K5,K8,K9,K10,K12,K13,K14,K19</i>	9
	Eğitimin başladığı yer	<i>K3,K9,K11,K16,K20</i>	5
	Zorunlu eğitim.	<i>K6</i>	1
	Hayata hazırlık.	<i>K15</i>	1
	Bireysellik	<i>K7</i>	1

Tablo 9’da ilkökul ve anaokuluna yönelik görüşler incelendiğinde “Anaokulu” teması ile ilgili oluşturulan kodların toplamının 32 tekrar barındırdığı, “İlkokul” teması ile ilgili ise oluşturulan kodların toplamının 22 tekrar ile söz konusu temayla ilişkilendirildiği görülmektedir. Anaokuluna yönelik algıların oluşturduğu kodlar incelendiğinde en çok tekrar eden kodların sırasıyla “Evden ilk ayrılma.” , “İlkokula hazırlanış.” , “İlk öğretmen deneyimi” , “İkinci yuva olarak görme” ve diğerleri olduğu görülmektedir. İlkokula yönelik algıların oluşturduğu kodlar incelendiğinde ise en çok tekrar eden kodların sırasıyla “Akademik faaliyet.” , “İlk okul deneyimi,” “Eğitimin başladığı yer” ve diğerleri olduğu görülmektedir. Temalarda yer alan kodlara ait bazı görüşler şu şekilde ifade edilmiştir:

*“Anaokulu ilk öğretmen; İkokul anlamı ikisinin de ilk olma özelliği var” (K1)*

*“Anaokulu anaç anlamı geliyor aklıma. Anne evini getiriyor ilk tanıştığı okul evden sonraki ikinci yuva. İlkokul akademik olarak ilk tanıştığı okul. Anaokulu oyun ağırlıklı olan okul” (K2)*

*“Anaokulu anne sevgisi şefkat sevgi ilgi anlamında İlkokul eğitimin başladığı yer.” (K3)*

*“Anaokulu denilince anneye yakın kollayıcı koruyucu anlamı var. Çünkü çocuk annesinden yeni ayrılıyor. İlkokul denince çocuk ilk defa okula başlıyor anlamı var.”(K4)*

*“Anaokulu, okula ilk başlayan çocukları hatırlatıyor bana. İlkokul daha fazla dersin olduğu bir yeri hatırlatıyor.” (K5)*

*“Anaokulu, 2-6 yaş arasındaki çocukları okul düzenini hazırlayan kurum. İlkokul: zorunlu öğrenim yapılan okul.” (K6)*

*“Çocuğun evden ayrılışı ve ilkokula hazırlanışıdır. Çocuğun anneye gereksiniminin daha devam ettiği ve buna öğretmenlerin yardımcı olduğu dönemdir. İlkokul da adı üzerinde ilkokula başlayıcıdır. Çocuk ilkokulda daha bireyselleşir ve kendi başına kalmayı ve bazı şeyleri kendisi yapmayı öğrenir.” (K7)*

*“Anaokulu, evden anneden ilk ayrılma, eğitim hayatına, sosyalleşmeye ilk adım. İlkokul: Bilgi, beceri ağırlıklı, bilişsel düzey daha ön planda”.(K8)*

*“Anaokulu anne okulu demek yani çocuğumun benden ayrıldıktan sonraki gittiği anne sıcaklığının verildiği okul. İlkokul çocuğun okula başladığı önemli bilgileri öğrenmeye başladığı yer.” (K11)*

*“Anaokulu anne okulu ilk gittikleri okul demek yani çocuğumun hayatı öğrendiği okul. İlkokul çocuğun okuma yazma öğrendiği okula başladığı sınavlara hazırlandığı okul”(K12)*

*“Anaokulu anne çocuk ilişkisinin devam ettiği okul demek. İlkokul demek çocuğumun önemli bir okula başladığı yer demek. Çocuğum ilkokulda her bilgiyi öğrenebilir”.(K13)*

*“Anaokulu temel okul yani çocuğun hayata atıldığı evden ayrıldıktan sonraki ilkokul anlamındadır. Çocuğun hayattaki kuralları öğrenmeye başladığı yer.” (K15)*

*“Anaokulu çocuğumun toplumun nasıl bir yer olduğunu öğrendiği okul. İlkokula hazırlandığı yer. İlkokul ise çocukların anaokulundan sonra gittikleri eğitim öğretime gerçek olarak başladıkları yer. Anaokulu olunca ilkokul daha başarılı oluyor.”(K16)*

*“Anaokulu anne okulu gibi yani bir annenin çocuğuna gösterdiği ilgi gibi anaokulunda öğretmenin çocuğa ilgisinin sevgisinin çok olduğu okul”. (K17)*

*“Anaokulu ilkokuldan önce gidilen okul. İlkokul ise tüm akademik hayatının başladığı temelinin atıldığı okul.”(K19)*

*“Anaokulu sevgi okulu gibi ilkokul kelimesi ise çocuğun önemli bir okula gittiği yer.”(K20)*

#### **4.9. Velilerin Anaokulu İsmine İlişkin Görüşleri**

“Velilerin anaokulu ismini yaklaşımı nasıldır?” alt problemine ilişkin “Anaokulu kelimesini uygun buluyor musunuz? Uygun bulmuyorsanız bu ismin yerine ne önerebilirsiniz?” görüşme sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplardan yola çıkarak oluşturulan temalar “Olumlu Görüş” ve “Olumsuz Görüş” şeklinde belirlenmiş olup söz konusu olan oluşturulan tema, kod, katılımcı bilgisi tekrar sıklıklarıyla Tablo 10’da gösterilmiştir.

**Tablo 10.** Velilerin anaokulu ismine ilişkin temalar ve kodlar

<b>Temalar</b>	<b>Kodlar</b>	<b>Katılımcı Bilgileri</b>	<b>Tekrar Sayıları</b>
<b>Olumlu Görüş</b>	Uygun buluyorum.	K1,K5,K6,K7,K11,K12,K13, K14,K16,K18,K20	11
<b>Olumsuz Görüş</b>	Hayır, uygun bulmuyorum	K2,K3,K4,K8,K9,K10,K15,K17,K19	9

Tablo 10 incelendiğinde velilerin “Olumlu görüş” temasına ait “Uygun buluyorum” koduna ait tekrar sayısının 11 , “Olumsuz görüş” temasına ait “Hayır uygun bulmuyorum” koduna ait tekrar sayısının ise 9 olduğu görülmektedir. Temalarda yer alan kodlara ait bazı görüşler şu şekilde ifade edilmiştir:

*“Doğru bulmuyorum okul öncesi eğitimi, güzel şeyler okulu, ilk adımlar okulu olsa daha iyi olur.” (K2)*

*“Hayır, uygun bulmuyorum. Erken eğitim kelimesi olabilir.” (K3)*

*“Anaokulu ismi değişmeli uygun bulmuyorum. Anaokulu ismi yerine Erken çocukluk okulu, çocukluk okulu, ilkokul öncesi eğitim olabilir.” (K4)*

*“Anaokulu ismi çocuğun ev ortamından çıkıp yaşlılarıyla beraber paylaşmayı, kurallara uymayı ve toplu yaşamayı öğrendiği yer. Uygun buluyorum.” (K6)*

*“Anaokulu kelimesi uygun buluyorum. Bu kelime bende sıcaklığı, içtenliği uyandırıyor. Çocuğun evinden ayrılışını ve okula hazırlanışını çağrıştırıyor.” (K7)*

*“Sosyal ilişkilerin temelini atıldığı, yaşam becerilerinin öğrenildiği yer. İlkokula hazırlık okulu. Anaokulu kelimesini uygun bulmuyorum. Okul öncesi eğitim daha uygun bir kelime.” (K8)*

*“Anaokulu deyince aklıma kadın öğretmenler ve küçük çocuklar geliyor. Sanki çocuklara anneden başka birisinin baktıkları bir yer anlamı çıkıyor. Uygun bulmuyorum daha dikkat çekici daha önemli gösteren bir isim olmalı. Okul öncesi eğitim olabilir.” (K9)*

*“Anaokulu kelimesi temel okul anlamında bence uygun bulmuyorum daha akademik bir isim olabilir. Okul öncesi eğitim ismi kullanılabilir.” (K10)*

*“Anaokulu anne sevgisinin olduğu okul. Anne gibi çocuğa bakıldığı yer. Anaokulu kelimesi uygun.” (K12)*

*“Anaokulu anne çocuk ilişkisinin kuvvetli olduğu yer demek bence. Evet, bence uygun.” (K13)*

*“Anaokulu kelimesi çocuğun anne sevgisinin devam ettirildiği okul. Evet, uygun buluyorum.” (K14)*

*“Anaokulu kelimesi temel okul anlamında bence. Anaokulu kelimesini uygun bulmuyorum. Temel okul kelimesi kullanılabilir.” (K15)*

*“Anaokulu kelimesi eğitim okulu gibi geliyor. Bir annenin çocuğunu eğitmesi gibi anaokulunun da çocuğu eğittiği yer.” (K16)*

*“Anaokulu kelimesi anne sevgisinin olduğu çocuğun gerçek hayata hazırlandığı gittiği ilk okul bence. Bence tam olarak karşılamıyor. Hayata hazırlık okulu beceri okulu olabilir.” (K17)*

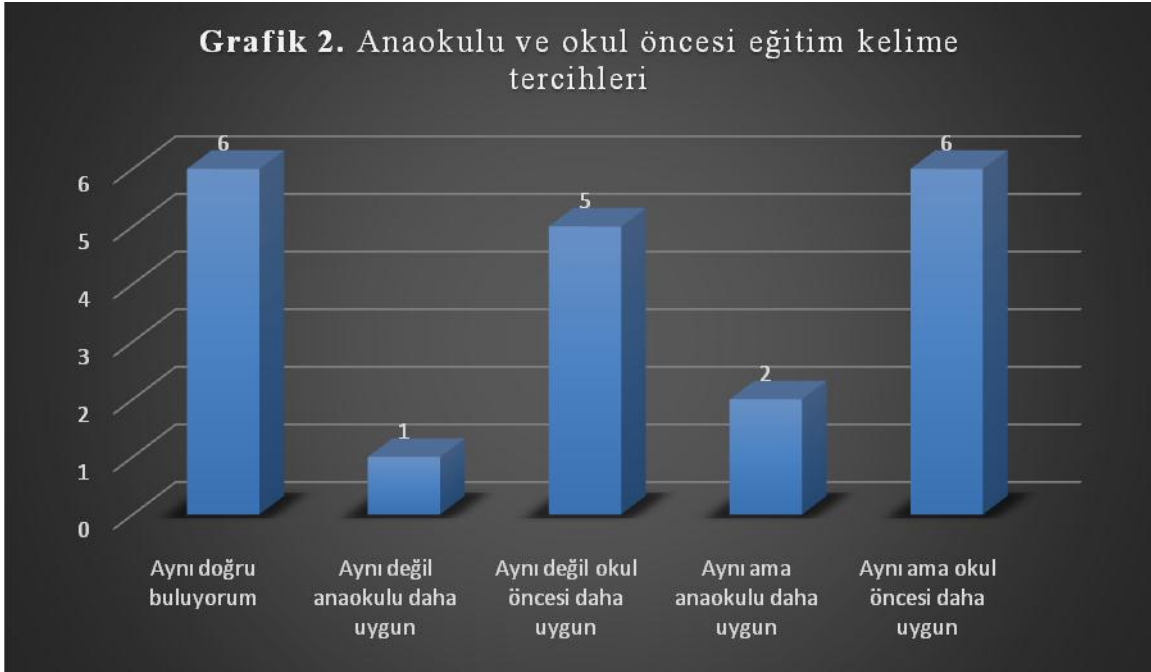
*“Anaokulu kelimesi çocuğun ilkokula başlamadan gittiği önemli bir okul. Anaokulu kelimesi yerine okula hazırlık yuvası olabilir.” (K19)*

*“Anaokulu kelimesi sevgi okulu bence. Bence uygun.” (K20)*

#### **4.10. Velilerin Anaokulu ve Okul Öncesi İsmine İlişkin Görüşleri**

“Velilerin anaokulu ve okul öncesi ismine yaklaşımı nasıldır?” alt problemine ilişkin “Anaokulu ismi yerine okul öncesi eğitim kelimesi kullanılmasını doğru buluyor musunuz?” görüşme sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplardan yola çıkarak elde edilen bilgiler Grafik 2 ve Tablo 11 de gösterilmiştir.





**Tablo 11. Anaokulu ve Okul Öncesine Yönelik İfadeler ve Betimseller**

Tercih	Katılımcı	Frekans	Yüzde%
Aynı doğru buluyorum	K1,K2,K3,K6,K9,K11	6	30
Aynı değil anaokulu daha uygun	K12	1	5
Aynı değil okul öncesi daha uygun	K4,K10,K13,K17,K19	5	25
Aynı ama anaokulu daha uygun	K5,K7	2	10
Aynı ama okul öncesi daha uygun	K8,K14,K15,K16,K18,K20	6	30

Grafik 2 ve Tablo 11 de anaokulu ve okul öncesi ismi arasındaki ilişkiye yönelik tercihler incelendiğinde velilerin %30'nun iki ismi aynı buldukları (n=6) , %30'nun iki ismi aynı gördükleri ama okul öncesini uygun buldukları (n=6), %25'nin iki ismi aynı görmediklerini ve okul öncesini uygun buldukları (n=5) , %10'nun iki ismi aynı gördükleri ama anaokulunu uygun buldukları (n=2) ve %5'nin iki ismi aynı görmediklerini ve anaokulu uygun buldukları (n=5) görülmektedir.

## BÖLÜM V

### SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sonucundan elde edilen sonuçlara değinilmiştir. Araştırma sonuçları kuramsal çerçeve ve ilgili araştırmalar bölümünde bahsedilen diğer araştırmaların sonuçlarıyla karşılaştırılmıştır. Sonuçların ardından araştırmacılar, kurumlar, veliler için önerilerde bulunulmuştur.

#### 5.1. Sonuç ve Tartışma

Anaokulu isminin velilerde ifade ettiği anlamların incelenmesini amaçlayan bu çalışma, farklı devlet okullarında bulunan öğrencilerin kolay ulaşılabilir örnekleme yoluyla cinsiyet, yaş (aylık) ve öğrenim durumu yönüyle konuyla ilgili her veli tipinin olması göz önüne alınarak, gönüllük esasını ilkesince 20 katılımcıdan görüşme yoluyla edinilmiş görüşler yoluyla oluşan nitel bir çalışmadır. Veliler konuyla alakalı düşüncelerini yarı yapılandırılmış görüşme formuyla araştırmacıya aktarmışlardır. Literatürde yapılan incelemeler, odak görüşmeleri ve uzman görüşleri doğrultusunda belirlenmiş alt problemlerden yola çıkarak ulaşılan sonuçlar şu başlıklarda değerlendirilmektedir:

Velilerin okul öncesi eğitimin gerekliliğine yönelik görüşleri; okul öncesi eğitimin gerekliliğine ilişkin görüşleri incelendiğinde katılımcıların tamamının söz konusu eğitimin gerekli olduğuna yönelik görüşler belirttiği görülmektedir. Okul öncesi eğitimin ilkökula hazırlık için çok önem arz ettiğini, okul öncesi eğitim almış bir çocuğun ilkökulda hazırbulunmuşluk durumunun daha iyi olacağı dile getirilmektedir. Sosyalliğin gelişimine katkısı bulunan okul öncesi eğitim, aynı yaş grubunun bir araya gelerek iletişim kurmasına imkân tanımakta, etkinlikler sayesinde etkileşimli ortamın bir üyesi olmasını sağlamaktadır. Anaokulu ve kreş gibi ortamlarda yapılan oyun ve etkinlikler çocukların gelişimleri kuvvetlendirmekte özellikle dil gelişimi ve özgüven konusunda çocuklara katkı sağlamaktadır. Bunun dışında kadın-erkeklerin çalışma hayatlarının varlığı çocuklarıyla gündüz vakit geçirmelerini engellemekte, bu zaman aralığında çocukların okul öncesi eğitim kurumlarında bulunmaları bu problemi nispeten kaldırmaktadır. Görüşler incelendiğinde çocukların öz bakım destek becerileri verilmesi,

çocukların arkadaş edinme ortamlarının oluşması ve okul ortamını tanıma açısından okul öncesi eğitim gerekli ve önemli görülmektedir. Bu sonuçlar Bekman'ın (1995) okul öncesi eğitimin gerekliliği ile ilgili yaptığı araştırmasındaki kadınların çalışma hayatına daha fazla girmesiyle beraber çocuğun bakımının ile ilgili gerekliliği okul öncesi eğitim kurumları ile sağlanması bulgusu ile örtüşmektedir. Aynı zamanda Argon ve Akkaya'nın (2008) yaptığı çalışmada ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarının en önemli görevinin çocukların ilkökula hazırlanmalarını arttırmayı sağlamak bulgusu ile örtüşür.

Velilerin okul öncesi eğitimin gelişim alanlarına olan katkısına yönelik görüşleri; okul öncesi eğitimin gelişim alanlarına katkısı ile ilgili görüşler incelendiğinde katılımcıların tüm gelişim alanlarında gelişmeler gördüklerini ve bu dönem çocuğu için kritik olan bazı kazanımların bu kurumlar sayesinde rahatlıkla atlatıldığını dile getirmişlerdir. Anaokullarında yapılan oyun ve özellikle kazanım odaklı etkinlikler çocukların bilişsel yönden gelişmeleri sağlamakta ilkökul öncesi akademik eğitime ufakta olsa bir temasta bulunmalarına olanak tanımaktadır. Bu dönem çocukların yaş aralığının küçük olması itibarıyla temel öz bakım becerilerini getirmekte zorlanmaktadır. Ancak okul öncesi eğitim kapsamında çocuklara etkinliklerle anlatılmakta ve bazı davranışlar (tuvalet eğitimi, basit temizlik becerileri) kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu kapsam dışında yer alan temel bakım becerilerinde ise bu kurumlarda alınan eğitimin neticesinde ciddi gelişimler görülmektedir. Dikkat çeken bir diğer durum ise çağımızın temel problemlerinden olan düzensiz beslenme alışkanlıkları velilerinden gelen yoğunluk görüşüne göre bu kurumlarda da aşılammamaktadır. Okul öncesi eğitim kurumlarında alınan eğitimler çocukların motor becerilerini geliştirmekte kendi fiziksel özelliklerini fark etmesini sağlamaktadır. Yapılan bedensel etkinlikler neticesinde özellikle kalın kas becerilerinde gelişim net olarak dile getirilmekte ancak ince kas becerilerinde ise dönem özelliklerinin çok uygun olmaması itibarı ile kısmi gelişme görülmektedir. Elde edilen görüşmelerden çıkan bir diğer sonuç ise bu dönem çocuklarının sosyalleşmesi ve iletişim kurma olanaklarının artması dil gelişimi de beraber getirmektedir. Birçok veli bu kurumlar sayesinde artık çocuğunun kavramları bildiğini ve cümleleri düzgün bir şekilde kurabildiğini dile getirmektedir. Düzgün dil becerileri çocukların kendilerini ifade etme gücünü arttırmakta duygusal olarak kendilerini iyi hissetmelerini sağlamaktadır. Bu sonuçlar, Turaşlı'nın (2006) okul öncesi eğitimin çocuğun tüm gelişim alanlarına olan etkisi ile ilgili araştırmasında okul öncesi eğitimin çocuğun duygusal, sosyal, zihinsel yönden gelişimini sağlayarak özgüvenini arttırmakta olduğu bulgusuna benzemektedir.

Velilerin okul öncesi eğitimin beklentileri karşılayıp karşılamadığına yönelik görüşleri; veliler yapılan okul öncesi eğitim kurumlarında çocukların aldıkları eğitim-öğretim faaliyetinin süreç öncesi beklentileri karşılanması yönelik görüşlerde karşılayabilme fikri yönünde hem fikir olduğu görülmektedir. Özellikle çocukların gelişimleri konusunda tatmin olan veliler hemen hemen tüm beklentilerinin karşılandıklarını dile getirilmiştir. Çocuklarında olumlu değişimler gören veliler yaş aralığının da bunda etkisi olduğu bu dönem çocukları için temel gelişim alanlarının gelişimini temel beklenti olduğu çok fazla akademik çalışma yapılmamasına karşı bunu gerekli de görmemektedirler. Bu kurumların yetersiz kaldığını ve beklentilerinin karşılanmadığı dile getiren bir diğer görüş ise okul öncesi eğitim kurumlarında etkinlik sayısının az, bazı etkinlik alanlarının ise hiç işe koşulmadığını dile getirmişlerdir. Bu sonuç; Çetinsoylu'nun (1998) okul öncesi eğitim kurumlarına giden çocukların ebeveynlerinin okul öncesi eğitimden beklentilerine yönelik yaptığı çalışmasında verilen okul öncesi eğitimin çocuğun gelişim alanlarını olumlu yönde etkilediği bulgusuyla paralellik göstermektedir.

Velilerin kreş ve anaokuluna yönelik görüşleri; velilerin ana okula ve kreşe yönelik algıları incelendiğinde ilk başta dikkat çeken görüş anaokulunun ekonomik olarak uygun kreşlerin ise pahalı ve ticari kurumlar olarak görülmesidir. Anaokullarının devlet bünyesinde yer almasından ötürü aylık ve yıllık adı altında para talep edilmemesi ekonomik durumu orta-düşük aileler için önemli bir kıstas olarak göz çarpmaktadır. Anaokulunun çocuklara akademik destek sağlama konusunda kreşlere göre daha iyi olduğunu dile getiren veliler kültürel açıdan kendilerine bu kurumları daha yakın görmekte ve “okul” ifadesini direk yansıttığı düşünülmektedir. Kreşler ise daha küçük gruplar için uygun olduğu konusunda fikir birliği sağlanan kurumlar olarak görülmekte anaokulu kıyasla daha esnek ve ev ortamı duygusunu yarattığı dile getirilmektedir. Kreşlerin daha eğlenceli ve etkinlik dolu olmasının bir avantaj olarak gören veliler sınıf mevcutlarının daha az bu durumunun da bire bir ilgilenme süresini arttığı dile getirmektedir. Anaokullarında ise sınıf mevcutlarının fazla olması daha az ilgiyi beraber getirdiğini ama buna rağmen daha güvenli olarak bulmaktadır.

Katılımcılara sorulan kurum tercihleri sonuçları incelendiğinde anaokulu tercih etme eğiliminin kreşlere göre fazla olduğu görülmektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında şu etmenlerin rol oynadığı söylenebilir:

Anaokulunun devlet okulları olmasından ötürü veli ekonomisine uyması

Anaokulunun devlet okulları olmasından ötürü daha güvenilir bulunması

Anaokulunun daha yüksek yaş aralığında çocuklara uygun olarak görülmesi

İlkokul öncesi akademik faaliyetlerin burada verileceği ile ilgili kanılar

Hayata hazırlama açısından daha uygun olarak görülmesi

Kreşlerin ticari faaliyetler sonucu oluşan kurum algıları

Velilerin okul öncesi ve ilkokul eğitiminde cinsiyete yönelik görüşleri; velilerin okul öncesi eğitim kurumlarında yer alan öğretmenlerin cinsiyetine ilişkin görüşleri dikkate alındığında kadın öğretmene yönelme dikkat çekmektedir. Kadın öğretmenin annelik içgüdüsüne sahip olması ve bunun neticesinde anaç ruh taşımaları bu eğilimi açıklayan en önemli görüşlerdir. Bunun dışında bakım konusunda kadınların daha özverili olması, duyarlı ve sevgi dolu yaklaşımlar velileri bu yöndeki tercihte bulunmalarına sebep olmaktadır. Erkek öğretmenlere olan eğilimin düşük olmasında karakter olarak erkeklerin sert ve disiplinli olarak görülmesi bu dönem çocukları için uygun olarak görülmemekte bir kadın gibi çocuklara destek sağlayamayacağı düşünülmektedir. Bu kurumlarda yer alan öğretmenlerin cinsiyeti konusunu önemsemeyen bir diğer görüş ise bu durumun çok önemli bir kıstas olmadığını her iki cinsiyetinde yeterli donanıma ve yeteneğe sahip olabileceğini ve kişi bazlı düşünmek gerektiği dile getirmişlerdir. Bu sonuç da Gömleksizoğlu ve Serhatlıoğlu'nun (2013) okul öncesi öğretmenin cinsiyet değişkenine göre yaptığı araştırmasında öğretmenin kadın veya erkek olmasına göre farklılık göstermediği bulgusu ile ters düşmektedir.

Velilerin ilkokul eğitiminde cinsiyete yönelik düşünceleri incelendiğinde anaokuluna oranla farklı değişimler olduğu görülmektedir. Özellikle anaokulunda kadın öğretmen tercih etme eğiliminde olan bireylerin ilkokulda ise bu görüşlerinin ya erkek öğretmen ya da farklı olmayacağı yönünde görüşlere dönüştüğü görülmektedir. Bunun sebebi ise erkek öğretmen kuralcı ve disiplin yapısının ilkokulda daha anlam kazanacağını, ayrıca kişisel sorunlarını sınıf ortamına kadın öğretmenlere oranla daha az yansıtacağı düşünülmektedir. İlkokulda kadın öğretmen eğilimde ısrar eden veliler ise tıpkı anaokulunda belirttikleri görüşlere paralel olarak annelik içgüdüsünün burada da önem arz ettiğini dile getirmişlerdir. Buna göre velilerin anaokulunda kadına yönelik

eğilimlerinin çocuğun yaş grubuna hitap etmesi açısından değerlendirildiğinde ancak kademe ve yaş arttıkça bu durumun önemli olmayacağını ve hatta çocuklar için erkek öğretmen tercihinin akademik açıdan daha faydalı olacağını görmektedirler.

Velilerin anaokulu ve ilkokul ilişkisi bağlamında görüşleri; velilerin anaokulu ve ilkokul ilişki bağlamında görüşleri incelendiğinde bazı temel ayrımlar göze çarpmaktadır. Anaokulunu anne-çocuk ilişkisinde önemli bir evre olduğunu, söz konusu dönemin evden ilk ayrılma olarak gören veliler aynı zamanda bu kurumları ikinci bir yuva olarak görmektedir. Bu düşüncelerin dile getirilmesi anaokulunun velilerin gözünde kritik bir dönem algısı oluşturduğu söylenebilir. Anaokulu aynı zamanda ilkokula hazırlık dönemi olarak düşünülmekte ancak yapılan faaliyetlerin oyun temelli olduğunu söylemektedirler. Velilerin ilkokul algısına bakılacak olursa, ilkokul eğitimin başladığı dönem olarak nitelendirilmekte akademik faaliyetlerin esas bu dönemde başladığı düşünülmektedir. Ayrıca ilkokulun zorunlu olduğu anaokulunun ise tercih durumu olduğu dile getirilmektedir. Anaokulu ve ilkokulu arasında temel algı farkı ise anaokulunun ilk öğretmen deneyimi, ilkokulun ise ilk okul deneyimi olarak görülmesidir. Bu sonuç da Erkan ve Kırca'nın (2010) okul öncesi eğitimin ilkokula hazırlayıcılık özelliğinin olduğunu tespit ettiği düşüncesi ile paralellik göstermektedir. Okul öncesi eğitimin ilkokul eğitimin temelini oluşturduğu ve öğrencilerde anlamlı düzeyde olumlu yönde farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Velilerin anaokulu ismini doğru bulup bulmadığı ile ilgili görüşler incelendiğinde nispeten uygun bulduğu ama doğru bulunmadığı düşüncelerin varlığı da dikkat çekmektedir. Bu ismi uygun bulan düşünceler irdelendiğinde anaokulu isminin tam olarak bu dönemi yansıttığını, ev ortamını hatırlattığı, anne sevgini çağrıştırdığı dile getirilmektedir. Uygun bulmayan düşünceler irdelendiğinde ise cinsiyetçi yaklaşım barındırdığı üzerinde odaklandığı görülmektedir. Uygun görülmeyen kullanıcıların alternatif önerileri incelendiğinde *İlk adımlar okulu*, *Erken çocukluk okulu*, *Çocukluk okulu*, *Okul öncesi eğitim*, *Temel okul*, *Hayata hazırlık okulu* gibi önerilerde buldukları görülmektedir.

Velilerin anaokulu ve okul öncesi isimlerinin tercihlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde iki isim arasında benzerlik bulanların çoğunlukta olduğunu görmekteyiz. Ancak bunlardan bazıları iki ismin birbirinin yerine kullanabileceği ile ilgili görüş belirtirken diğer bir görüş ise iki ismin benzer olduğunu ancak yine de okul öncesi ismi tercihinin daha uygun olacağına yöneliktir.

İki ismi benzer bulmayanlar arasında ise çoğunluk olarak okul öncesi isminin kesinlikle tercih edilmesine yönelik görüş belirtirken daha az bir görüşe göre anaokulunu uygun olduğu tercihidir. Buna göre veliler çoğunluk olarak okul öncesi ismi üstünde görüş belirtmiştir. Bunun temel sebebinin anaokulu isminin cinsiyetçi yaklaşım barındırması ve bu dönem çocuğunu tam olarak yansıtmadığı ilişkin görüşlerdir.

## **5. 2. Öneriler**

Bu bölümde araştırma sonuçlarından hareketle anaokulu isminin doğru algılanmasına, anaokulu eğitiminin iyileştirilmesine yönelik veli, kurum ve araştırmacılara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

### **5.2.1. Araştırmacılar İçin Öneriler**

- Bu çalışma nitel bir çalışma kapsamında yapılmış olup kolay örnekleme yöntemi oluşturulan çalışma grubu üzerinden yürütülmüştür. Farklı çalışma gruplarında aynı çalışmanın yapılması araştırmaya farklı bir bakış açısı kazandıracaktır.
- Araştırma 20 kişilik bir katılımcı grubu ile yapılmış olup diğer araştırmacılar daha fazla katılımcıyı kapsayacak şekilde çalışmalar yapabilir.
- Çalışma kapsamında velilerin dışında farklı paydaşların düşüncelerinin alınması araştırma kapsamındaki konuya yeni bakış açıları kazandırabilir.

### **5.2.2. Veliler İçin Öneriler**

- Veliler bu dönem yaş aralığındaki çocukların gelişim faaliyetlerinde önemli rol oynamasından ötürü kurum ile ilişkilerini iyi tutması önem arz etmektedir.
- Velilerin okul öncesi konusunda ve okul öncesi kurumla ilişkiler hususunda bilinçlendirilirse iletişim ve etkileşim daha rahatlıkla sağlanabilir.

### 5.2.3. Kurumlar İçin neriler

- Çocukların gelişim alanlarının önemi vurgulayan veliler bu konuda beklentilerinin oluşturduğunu dile getirmişlerdir. Kurumlar farklı gelişim alanlarına hizmet edecek çalışmalarda bulunması veli algısında olumlu değişimler meydana getirebilir.
- Farklı oyun ve etkinliklerin yer alması durumunda çocuklarda olumlu değişiklerin meydana geleceğini düşölmesinden ötürü kurumlar farklı etkinlik alanlarına yönelik çalışmalar yapabilir.





## KAYNAKÇA

- Acun, S.,& Erten, G. B. (1993). Okul öncesi eğitimi. *Esin Yayınevi, İstanbul*.
- Akyol, H. (2002). Türkçe ilk okuma yazma öğretimi. Pegem Atıf İndeksi, 1-300.
- Akyüz, Y. "Anaokullarının Türkiye'de Kuruluş ve GelişimTarihçesi". Milli Eğitim Dergisi, Sayı 132, 1996.
- Akyüz, Y. (1996). *Anaokullarının Türkiye'de Kuruluş ve Gelişim Tarihçesi*. Milli Eğitim, 132, s.11–18.
- Akyüz, Y. (2015). *Türk eğitim tarihi: MÖ 1000-MS 2015*. Ankara: PegemYayıncılık.
- Altay, S., İra, N., Bozcan, E. Ü., & Yenal, H. (2011). Cumhuriyetin Kuruluşundan Günümüze Milli Eğitim Şuralarında Okul Öncesi Eğitimi ve Bugünkü Durumu. E-Journal of New World Sciences Academy, 6(1), 660-672
- Altun, F., Haktanir, T., & Ari, K. (2007). Effects of steel fiber addition on mechanical properties of concrete and RC beams. *Construction and Building Materials*, 21(3), 654-661
- Aral, N.,Kandır, A. ve Yaşar, M. (2000). Okul Öncesi Eğitim ve Okul Öncesi Eğitim Programı, İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Argon, T. Akaya, M. (2008). Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitime ve Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Yönelik Görüşleri, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(2), s.413-430.
- Arnas, Y. A. (2002). Velilerin okul öncesi eğitime ve okul öncesi eğitim kurumlarına yönelik tutumları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(10).
- Bacanlı, H. (2015). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Balaban, E. (2017). *Türkiye'de okul öncesi eğitim ve okul öncesi öğretmenlerinin yönetim sürecinde karşılaştıkları sorunlar* (Master'sthesis, Trakya Üniversitesi).
- Balat, U. G. (2012): *Okul Öncesi Eğitime Giriş*, Pegem Akademi, 3. Baskı, Ankara

- Barnett, W. S., Yarosz, D. J., Thomas, J., Jung, K., & Blanco, D. (2007). Two-way and monolingual English immersion in preschool education: An experimental comparison. *Early Childhood Research Quarterly*, 22(3), 277-293.
- Başal, H. A. (2005). *Okul Öncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri*, Morpa Kültür Yayınlar, İstanbul, s. 15–16, 41–53.
- Bailey, R. W. (1982). *Human performance engineering: A guide for system designers*. PrenticeHall Professional Technical Reference.
- Bekman, S. (1990). Alternative to the available: Home based vs. centrebased programs. *Early Child Development and Care*, 58(1), 109-119.
- Burchinal, M., Vandergrift, N., Pianta, R., & Mashburn, A. (2010). Threshold analysis of association between child care quality and child outcomes for low-income children in pre-kindergarten programs. *Early Childhood Research Quarterly*, 25(2), 166-176.
- Büyükkaragöz, S. (1993)., “Öğretmen ve Velilerin Okul Öncesi Eğitim Programları Hakkında Görüşleri”, 9. Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, İstanbul, YA-PA Yayıncılık, s. 119,125.
- Çelik, M., & Gündoğdu, K. (2007). Türkiye’de okul öncesi eğitimin tarihsel gelişimi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (16), 172-190.
- Çetinkaya, C. (2006). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitiminin Tarihsel Gelişimi ve Bugünkü Durumu. *Yayımlanmamış yüksek*.
- Demirel, Ö. (2007). Eğitimde program geliştirme.
- Demirel, Ö. (2015). *Eğitimde program geliştirme: Kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi.
- Demiriz, S., & Dinçer, Ç. (2001). 5-6 yaş çocuklarının öz bakım becerilerinin cinsiyet ve okul öncesi eğitim alma durumlarına göre incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 150, 31.
- Deniz, M. E. (2011). *Erken çocukluk döneminde gelişim*. Ertem Basım.

- Derman, M. T., & Başal, H. A. (2010). Cumhuriyetin İlanından Günümüze Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretimde Niceliksel ve Niteliksel Gelişmeler. *Journal of International Social Research*, 3(11).
- Ensari, H., & Zembat, R. (1999). Yönetim stillerinin ailenin okul öncesi eğitim programlarına katılımı üzerindeki etkileri. Marmara Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmen El Kitabı: Rehber Kitaplar Dizisi, 180-205.
- Erden, M. (1998). *Eğitimde program değerlendirme*. Anı Yayıncılık.
- Erden, M. ve Akman, Y., 2004, "Gelişim ve Öğrenme", Arkadaş Yayınevi, Ankara
- Erkan, S., & Kırca, A. (2010). Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula hazır bulunuşluklarına etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(38), 94-106.
- Gömlüksizoğlu, M. N., & Serhatlıoğlu, B. (2013). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz-Yeterlik İnançlarına İlişkin Görüşleri. *Turkish Studies*, 8, 7.
- Gönen, M. (1990). "Çocuğun Gelişmesinde Okulöncesi Eğitimin Önemi", *Okulöncesi Eğitim Dergisi*, 39, 6-10.
- Gül, E. D. (2008). Meşrutiyet'ten günümüze okul öncesi eğitim. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1), 269-278.
- Gülender, S. (1993). 'Velilerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarından Beklentileri', 9. Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, İstanbul, YA-PA Yayıncılık
- Güler, Ç., & Çobanoğlu, Z. (1994). Çocuk ve çevre. TC Sağlık Bakanlığı.
- Haktanır, G. (Ed.). *Okul öncesi eğitime giriş*. Anı Yayıncılık.
- Hatcher, B., Nuner, J., & Paulsel, J. (2012). Kindergarten Readiness and Preschools: Teachers' and Parents' Beliefs within and across Programs. *Early Childhood Research & Practice*, 14(2), n2.
- Kagıtcıbası, C., Bekman, S., & Goksel, A. (1995). A multipurpose model of nonformal education: The mother-child education programme. *Coordinators' Notebook*, 17.

- Kundakçı, S. (2013). Tokat ili örneğinde zorunlu okul öncesi eğitim pilot uygulamasının değerlendirilmesi (Master's thesis, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Laloumi-Vidalı, E. (1997). Professional views on parents' involvement at the partnership level in preschool education. *International Journal of Early Childhood*, 29(1), 19-25.
- Laster, B., & Conte, B. (1992). Emerging literacy: Message boards in preschool. *The Reading Teacher*, 52(4), 417-420.
- Levent, E. (2009). "Beş Yıllık Kalkınma Programlarında. Okul Öncesi Eğitim". Okul öncesi Eğitim ve Sorunları. Türk Eğitim Derneği VII. Eğitim Toplantısı, Şafak Matbası, Ankara 1983.
- MEB, 2006. Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü Okul Öncesi Eğitim Programı (36-72 Aylık Çocuklar İçin) Kitabı. T.Gürkan ve G.Haktanır (Ed.). Ankara:MEB yayınları.
- Metin, N., Arı, M., Güneysu, S., Dikmen, B., Atik, B., Aydın, Ç., ... & Uysal, N. (1993). Anne Babaların Anaokulundan Beklentileri. 9. Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi Yaygınlaştırılması Semineri, Ya-Pa yayınları, İstanbul.
- Meydan, S. (1990) "Okul öncesi eğitimin Tarihi Gelişimi". Ya-Pa Okul öncesi Eğitim Semineri. İstanbul.
- Milli eğitim temel kanunu. (1973, 14.06). Resmi Gazete. (14574). 5101-5113.
- Oktay, A. (1999). Yasamın sihirli yılları: Okul öncesi dönem. *İstanbul: Epsilon Yayıncılık. Özdamar, K. (1999). Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi. Eskisehir: Kaan Kitabevi.*
- Oğuzkan, Ş., & Oral, G. (1997). Okul öncesi eğitimi. *İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 18.*
- Oğuzkan, Şükran ve Oral, Güler. (2002) "Okul öncesi Eğitimi." MEB Yayınları, İstanbul.
- Oktay, A. (1983). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimin Dünü ve Bugünü. *Eğitim ve Bilim*, 7(42).
- Oral, I., Yaşar, D., & Tüzün, I. (2016). Her çocuğa eşit fırsat: Türkiye'de Erken Çocukluk Eğitiminin Durumu ve Öneriler, Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV) ve Eğitim Reformu Girişimi (ERG).

- Özden, M. Y.,& Durdu, L. (2016). Eğitimde üretim tabanlı çalışmalar için nitel araştırma yöntemleri. *Ankara, Anı Yayıncılık.*
- Patton, M. Q. (1987). *How tousequalitativemethods in evaluation* (No. 4). Sage.,
- Poyraz, H. (2003). *Okul öncesi dönemde oyun ve oyuncak.* Anı Yayıncılık.
- Poyraz, H.,& Dere, H. (2001). Okul öncesi eğitimin ilke ve yöntemleri. *Ankara: Anı Yayıncılık.*
- Sakaoğlu, İ. (2013). Strong summation process in Lp spaces. *Nonlinear Analysis: Theory, Methods & Applications*, 86, 89-9
- Sarı, H. Y. (2005). Zihinsel engelli çocuğu olan ailelerde aile yüklenmesi.
- Senemoğlu, N. (2007). *Gelişim öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya.* Gönül Yayıncılık.
- Sevinç, M. (2006). OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ ALAN ÇOCUKLARIN ANNELERİNİN OKULDAN BEKLENTİLERİ. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (13), 218-225.
- Şahin, E. (2005). *Okulöncesi eğitimi öğretmen adayları ve öğretmenleri için uygulama kılavuzu.* Anı Yayıncılık.
- Şenocak, H. (2005). Korunmaya muhtaç çocuklar: istanbul yetiştirme yurtları üzerine bir alan araştırması. *Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi SBE, İstanbul.*
- ŞİMŞEK, Z. C.,& İVRENDİ, A. (2014). Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(29-2), 240-254.
- Şişman, M. (2006). Öğretim liderliği. *Pegem Atıf İndeksi*, 001-256
- Topaç, N., Yaman, Y., Ogurlu, Ü., & İlgar, L. (2013). Okul öncesi dönem çocuğu olan ailelerin okul öncesi eğitim kurumu seçerken göz önünde bulundurdıkları ölçütlerin incelenmesi. *Cyprus New Trends on Global Education Conference.*
- Tuğrul, B. (2006). Okul öncesi çocukları için hazırlanmış resimli öykü kitaplarında kullanılan temalar. Erişim adresi: <http://kitaplar.ankara.edu.tr/dosyalar/pdf/840.pdf>. Erişim tarihi, 11, 2016

- Turgut, S., Ensari, S., Katirci, H., &Çelikkanat, S. (1997). Rareotolaryngologicpresentation of hydatidcyst. *Otolaryngology--HeadandNeckSurgery*, 117(4), 418-421.
- Yavuzer, G. (2002). Kineticandkinematiccharacteristics of gait in patientswithmedialkneearthrosis. *ActaOrthopaedicaScandinavica*, 73(6), 647-652.
- Yeşilyurt, Z. C. (2011). *Çocukları anaokuluna devam eden ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentileri ve kurumların bu beklentileri karşılama durumları* (Doctoraldissertation, Pamukkale Üniversitesi).
- Yıldırım, A.,& Şimşek, H. (2003). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin yayıncılık.
- Yılmaz, N. (2003). Türkiye’de okul öncesi eğitim. *Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar*, 1.
- Zembat, R. (1992). Okul öncesi eğitim kurumlarında yönetim ve yönetici özellikleri. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Zembat, R. (1994). Okul öncesi eğitim kurumlarında yönetici özellikleri. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 6(6), 313-323.

## EKLER

### Ek 1:

#### ARAŞTIRMACI GÖRÜŞME FORMU

Merhaba,

Bu görüşmenin amacı siz değerli velilerimizin anaokulu hakkındaki algılarını belirlemektir.

Vereceğiniz bilgiler tamamen bilimsel amaçlı olarak raporlanacak ve kişisel bilgileriniz kimseyle paylaşılmayacaktır.

Başlamadan önce bu söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı?

Görüşmeyi izin verirsiniz kaydetmek istiyorum. Bir sakıncası var mı?

İzin verirsiniz sorulara başlamak istiyorum.

**Çocuğunuzun yaşı (ay):**

**Eğitim durumunuz nedir?**

İlkokul: Ortaokul: Lisans: Ön Lisans: Yüksek lisans: Doktora:

#### Görüşme Soruları

1. Okul öncesi eğitimini gerekli midir, hangi açılardan gerekli görüyorsunuz?
2. Çocuğunuzun gelişim alanlarına ilişkin düşünceleriniz nelerdir?
3. Çocuğunuzun anaokulunda aldığı eğitim sizin bir anaokulundan beklentilerinizi karşılamakta mıdır? Neden?
4. Kreş-yuva-gündüz bakımevi gibi kurumlarla anasınıfı-anaokulu arasındaki farka ilişkin görüşleriniz nedir?
5. Çocuğunuzun okul öncesi eğitimini anaokulunda mı yoksa kreşte mi tercih almasını tercih ederiniz?
6. Çocuğunuzun okul öncesi öğretmenin cinsiyeti sizce önemli midir? Neden?
7. Çocuğunuzun ilkokul öğretmenin cinsiyeti sizce önemli midir? Neden?
8. Anaokulu kelimesi ile ilkokul kelimesi arasında nasıl bir ilişki olduğunu düşünüyorsunuz?
9. Anaokulu kelimesini uygun buluyor musunuz? Uygun bulmuyorsanız bu ismin yerine ne önerebilirsiniz?
10. Anaokulu ismi yerine okul öncesi eğitim kelimesi kullanılmasını doğru buluyor musunuz?

Görüşme soruları burada bitiyor. Verdiğiniz yanıtlar için çok teşekkür ederim.

## ÖZGEÇMİŞ

### Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Emine Şahin

Doğum Yeri ve Tarihi: Antalya/Kumluca- 1992

### Eğitim Durumu

Lisans: Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans: Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim (Tezli) Programı/Devam

Yabancı Diller: İngilizce

### İş Deneyimi

**Staj:** Sultan Alparslan İlkokulu-Okul Öncesi Öğretmeni

**Projeler:** Babamla Tasarladım Annemle Yaptım e-Twinning projesi

Sporla Sağlıklı Büyüyorum projesi

**Çalıştığı Kurumlar:** Şehit İmam Payam Anaokulu-Okul Öncesi Öğretmeni

İBB Orhangazi İmam Hatip Ortaokulu-Okul Öncesi Öğretmeni

### İletişim

E-Posta Adresi: [eminesahin\\_07@hotmail.com](mailto:eminesahin_07@hotmail.com)



## BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Akdeniz Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin .... yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

.... / ... / 20...

Emine ŞAHİN

# ANAOKULUNUN ÖĞRENCİ VELİLERİNDE İFADE ETTİĞİ ANLAMIN İNCELENMESİ

ORJİNALLİK RAPORU

%24

BENZERLİK ENDEKSİ

%24

İNTERNET  
KAYNAKLARI

%11

YAYINLAR

%

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

İ İZİNÇİL KAYNAKLAR

1

dergipark.gov.tr  
İnternet Kaynağı

%3

2

dspace.trakya.edu.tr  
İnternet Kaynağı

%2

3

www.pegem.net  
İnternet Kaynağı

%2

4

docslides.net  
İnternet Kaynağı

%2

5

e-dergi.atauni.edu.tr  
İnternet Kaynağı

%1

6

www.eab.org.tr  
İnternet Kaynağı

%1

7

egitimbilim.akdeniz.edu.tr  
İnternet Kaynağı

%1

8

www.erkincan.edu.tr  
İnternet Kaynağı

%1